

УИЛЯМ ШЕКСПИР

МАКБЕТ

Част 4 от „Великите трагедии“

Превод от английски: Валери Петров, 1974

chitanka.info

МАКБЕТ [0]

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

ДЪНКАН — крал на Шотландия

МАЛКОМ, ДОНАЛБЕЙН — негови синове

МАКБЕТ — шотландски военачалник; по-късно крал на Шотландия

**БАНКО, МАКДЪФ, ЛЕНОКС, РОС, МЕНТИТ, АНГЪС,
КЕЙТНЕС** — шотландски танове

ФЛИНС — син на Банко

СИУАРД — граф Нортхъмберландски; английски военачалник

МЛАДИЯТ СИУАРД — негов син

СИТОН — офицер от свитата на Макбет

СИНЬТ НА МАКДЪФ

АНГЛИЙСКИ ЛЕКАР

ШОТЛАНДСКИ ЛЕКАР

ОФИЦЕР от шотландската войска

ВРАТАР

СТАРЕЦ

ТРИМА УБИЙЦИ

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

ПРИДВОРНА ДАМА на лейди Макбет

ХЕКАТА

ТРИ ВЕЩИЦИ

ВИДЕНИЯ

Благородници, офицери, войници, убийци, придворни, вестители.

Място на действието: Шотландия и Англия.

---

[0] Оригиналното название на трагедията е „*The Tragedy Of Macbeth*“ — „Трагедия за Макбет“. Името на главния герой се произнася с ударение върху втората сричка. ↑

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Сред пустоши. Гръм и светкавица.

Влизат Трите вещици.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Кога ще се намерим пак
сред дъжд и вихър, гръм и мрак?

ВТОРА ВЕЩИЦА

Скоро, скоро! Боят щом
роди победа и разгром!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

То ще е преди нощта.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

А къде?

ВТОРА ВЕЩИЦА

Сред пустошта,
като стихне всичко вред.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Кой ще ни е гост?

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Макбет!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Ей ме, Мър!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Пристигам, Квак!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Ха, и моят^[1] дава знак!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Зло — добро, добро и зло
от едно са потекло —
между тях и ний летим.
Хайде, в смраден лъх и пъклен дим!

---

[1] „... *Мър... Квак... моят...*“ — става дума за диаболичните животни — третото неуточнено, — които придружават вещиците. ↑

ВТОРА СЦЕНА

Боен стан при Форз.

Тръбен звук. Влизат крал Дънкан, Малком, Доналбейн, Ленокс, следвани от Свита. От друга страна влиза окървавен Офицер.

ДЪНКАН

Какъв е този офицер във кърви?
По неговите рани ако съдим,
той би могъл да ни разкаже вярно
за хода на метежа.

МАЛКОМ

Аз го зная —
ако не беше мъжката му смелост,
сега да съм във плен... Здравей, храбрец!
Кажи на краля, като я напусна,
нагде клонеше битката, как бяха
противниците?

ОФИЦЕРЪТ

Със еднакъв изглед.
Като двамина капнали плувци,
които, вкопчени един във друг,
си пречат на изкуството. Макдоналд —
роден метежник, тъй като към бунта
го тласкат всички низости природни,
гъмжащи в него — хвърли срещу нас
роjak от диви келти^[2], насьбрани
от Западните острови^[3], и вече
Фортуна му раздаваше усмивки
като обозна стърва. Но напразно:
защото храбрият Макбет — достоен
за туй си прозвище, — презрял съдбата,

със меч, димящ от вражда кръв, се вряза
в пълчищата му и когато стигна
до раба разбунтуван, без да встъпва
в поклони и приветствия, разпра го
от пъпа до зъбите и набуши
главата му над крепостния зид.

ДЪНКАН

Познавам братовчед си! Храбър рицар!

ОФИЦЕРЪТ

Но както често тътени и бури
се раждат във морето там, от дето
изгрява слънцето, тъй този извор,
от който радост чакахме, заля ни
с потоци от нерадост. Чувай, чувай,
кralю Шотландски! Справедливостта,
въоръжена с храброст, тъкмо беше
принудила скокливити ирландци
да плюят на петите си, и ето,
Норвежкият владетел, зърнал сгода,
със пресни сили, в лъснати доспехи,
се хвърли върху нас!

ДЪНКАН

И туй изплаши
началниците ни Макбет и Банко?

ОФИЦЕРЪТ

Да, както плаши щиглецът орела
и заекът — лъва! Те, честна дума,
превърнаха се в две гърла топовни^[5]
със удвоен заряд — тъй с двойна сила
косяха неприяителя. Не зная
дали желаеха да се изкъпят
в димящи кърви, или да прославят
Голгота нова, но едно такова

побоище... Слабея! Мойте рани
очакват помощ!...

ДЪНКАН

Рани и слова
ти правят чест!... Водете го при лекар!

Неколцина от Светата извеждат Офицера.

Влизат РОС и Ангъс.

А кой е тоз?

МАЛКОМ

Достойният тан^[6] РОС!

ЛЕНОКС

Очите му блестят! Навярно носи
големи вести!

РОС

Бог да пази краля!

ДЪНКАН

Отгде пристигаш, благородни тане?

РОС

От Файф, кралю, където знамената
на ледните норвежци ни обвяха
със своя мраз. Те тръгнаха към нас
начело със самия си владетел,
подсилени от подлата измяна
на Кодорския тан. Но, обкован
във тежка броня, храбрият Макбет
излезе срещу Свено и в двубой
на меч със меч и щит със щит прегъна
надменния му дух. И тъй, кралю,
победата е наша!

ДЪНКАН

Славна вест!

РОС

Сега горкият Свено проси мир;
и да зарови своите убити,
ний позволихме му едва когато
на остров Свети Колм ни наброи
в хазната десет хиляди жълтици.

ДЪНКАН

И Кодорският тан от днес нататък
не ще изменя вече! Разгласи
да бъде тутакси обезглавен
и поздрави героя на войната
със неговия сан!

РОС

Разбрано, сър!

ДЪНКАН

За подлост този сан му е отнет —
за доблест получава го Макбет!

Излизат.

---

[2] *Келти* — галско племе, обитавало в древността Западна Англия. ↑

[3] „... Западните острови...“ — става дума за Хебрийските острови в Атлантическия океан, западно от Англия. ↑

[5] „... гърла топовни...“ — един от честите у Шекспир анахронизми: през XI век, през който се развива действието, още не са познавали барута. ↑

[6] *Тан* — високо шотландско благородническо звание. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Сред пустошта.

Гръм. Влизат Трите вещици.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Къде беше, сестро?

ВТОРА ВЕЩИЦА

Свине морих.

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Ами ти, сестрице?

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Една женка моряшка, гледам, седнала с кестени в ската, пък като замляскала, като зажвакала! „Дай и на мен!“ — казвам ѝ. А краставата му трътла: „Къш — вика, — вещице!“ Знам го аз мъжа ѝ, кормчия е на „Тигър“. Плъх ще стана, в решето ще скоча, през морето ще заплавам подире му,

няма нощ и ден да мигна,
край Алепо ще го стигна —
мъчно ще се отърве
от обратни ветрове!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Да ти дам ли една буря?

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Много мило!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Да ти туря
един вятър и от мене?

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Дай го — нейде ще се дене!
Въвчувала ми сега са
всички хали от компаса —
мъж й сън не ще го хване,
като сено сух ще стане,
двайсет седмици ще крее,
чезне, тлее и лине;
нямам власт да го удавя,
но добре ще го оправя!...
Вижте споменчето мое!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Покажи го пак! Какво е?

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Палец на един моряк,
не достигнал роден бряг!

Барабанен бой зад сцената.

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Пристигат, чуй!
Макбет е туй!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Три орисници-сестри
трижди се въртим по три!
Три за тебе, три за мене,
три за нея — спри въртене!
Деветорна проклетия
ха, опитай — разплети я!

Влизат Макбет и Банко.

МАКБЕТ

Не знам друг ден — тъй лош и тъй добър!

БАНКО

Далеч ли сме от Форз?... Какви са тези
набръчкани, ужасни същества?
На земни жители не ми приличат,
макар че на земята са!... Кои сте?
Разбирайте ли от човешки говор?
Навярно — да, понеже пръст попукан
поставяте на сухите си устни.
Жени изглеждате, но тез бради
ми пречат да ви считам за такива!

МАКБЕТ

Кажете, ако можете: кои сте?

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Привет, Макбет, привет Гламиски тане!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Привет, Макбет, привет, Кодорски тане!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Привет, Макбет, от който крал ще стане.

БАНКО

Приятелю, защо във страх се стряскаш
от толкова примамливи слова?...
Във името на правдата, какво сте:
въображение или каквото
ни назва зрението? Вие моя
достоен спътник поздравихте тъй
със днешен сан и с бъдещи надежди,
че смяяхте го, а за мен мълчите.
Ако умеете да различите
сред семето на времето зърната,

които ще кълнат, от тез, които
са ялови, съдбата предскажете
на мене, който нито се боя
от вашата немилост, нито прося
добро от вас!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Привет!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Привет!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Привет!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

По-малък, но по-царствен от Макбет!

ВТОРА ВЕЩИЦА

От него по-честит, макар по-клет!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Макар не крал, баща на кралски ред!...
Макбет и Банко, вам привет, привет!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Привет, привет, вам, Банко и Макбет!

МАКБЕТ

Почекайте, пророчици неясни!
Недейте мълъква! От смъртта на Сайнел^[7]
азтан на Гламис съм. Но как на Кодор,
когато Кодорският тан до днес
е здрав и читав? А да стана крал,
е по-невероятно и от туй
да стана Кодор! Откъде сте взели
прокобата си и защо със нея

ни срещате сред тази гола пустош?
Заклевам ви, кажете!... Стойте! Стойте!

Вещиците изчезват.

БАНКО

Земята ражда своите мехури
като водата. Тези са от тях.
Видя ли де изчезнаха? Аз — не!

МАКБЕТ

Във въздуха. Което ни се стори
телесно, изведнъж се разтопи
подобно дъх, от вятъра отвеян!
Да бяха постояли!

БАНКО

Но дали
ги имаше, или сме яли корен,
омайващ разума?

МАКБЕТ

От тебе щели
да тръгнат ред крале!

БАНКО

А ти пък сам
си щял да станеш крал!

МАКБЕТ

Итан на Кодор,
нали тъй беше?

БАНКО

Точно тъй!... Кой иде?

Влизат РОС и Ангъс.

РОС

Макбет, вестта за твоята победа
зарадва краля, а когато той
узна, че сам на смърт си се изложил
във битката с метежника, у него
хвалебствия и думи на почуда
се сбориха кое да вземе връх
и ето че, преди денят да свърши,
те вижда да посрещаш в грозен бой
норвежките пълчища, без да трепнеш
пред страшните картини на смъртта,
създавани от теб! Като градушка
вестители се сипеха и всеки
изливаше пред него нови хвали
за тебе като доблестен бранител
на неговото кралство!

АНГЪС

Той по нас
ти праща кралската си благодарност,
но тук сме не за да те наградим,
а само да те призовем при него.

РОС

Все пак в залог за бъдещи награди,
той каза ми към теб да се обърна
със званието „тан на Кодор“. С него
приветствам те, защото то е твое!

БАНКО

Да казва правда дяволът?

МАКБЕТ

Как „мое“?
Та Кодорският тан е още жив —

не ме обличайте във чужди дрехи!

АНГЪС

Тоз, който беше тан, е жив, но вече
върху живота му тежи присъда.
Дали с норвежеца е бил в съюз,
или бунтаря е подкрепял тайно,
или със двамата е готвел гибел
на своята страна, това не знае,
но той в предателство е уличен,
признал го е и го очаква смърт!

МАКБЕТ (*настани*)

Тан Гламиски и Кодорски!... А после
и следващото там...

Към Рок и Ангъс.

Благодаря ви.

Настани, към Банко.

А може би и твоите деца
край ще станат, щом такава чест
им обещаха същите, които
предсказаха ми Кодорското танство?

БАНКО (*настани, към Макбет*)

Ако повярваш им докрай, ти сам
след Кодорската титла, току-виж,
си пламнал за престол!... Все пак е чудно.
Понявга силите на тъмнината,
желаейки ни злото, ни залъгват
със дребни истини, за да ни вкарат
във гибелни последствия!... Елате,
приятели!

МАКБЕТ (*настани*)

Две правди тука бяха
предсказани като примамлив пролог

към сцената, огрята с царствен блъсък!...

Към Рос и Ангъс.

Благодаря!...

Настрани.

Тоз подтик свръхчестествен
не може да е лош, но и не може
да е добър. Ако е лош, защо
започна с правда? Ей ме тан на Кодор!
Ако добър е пък, защо тогаз
при мисълта, която ми внушава,
косите ми настърхват и сърцето —
противно на привичките си — блъска
в ребрата ми? Действителният ужас
е нищо пред ужасните представи
на мозъка. Убийството е още
единствено в главата ми, а на,
така ме друса целия, че всичко
във мене е догадка и възможност
и за ума ми съществува само
несъществуващото!

БАНКО

Погледнете
в какъв захлас е нашият приятел!

МАКБЕТ (*настрани*)

Ако ме иска крал, съдбата може
да ме венчае, без да мръдна пръст!

БАНКО

Неловко му е в тази прясна титла.
И тя — подобно нова дреха — иска
подносване.

МАКБЕТ (*настрани*)

Каквото ще да става —

и в най-дъждовния и бурен ден
настъпва пак часът определен!

БАНКО

Очакваме те, доблестни Макбет!

МАКБЕТ

Простете ми! Замаяният мозък
се върна към отминали неща...
Приятели, услугата ви вече
съм отбелязал в книгата, която
през час прелиствам. Да вървим към краля!

Нastrани, към Банко.

Мисли за случилото се! След време,
когато го претеглим, ще разкрием
сърцата си един на друг!

БАНКО

Със радост!

МАКБЕТ

А дотогава — толкоз!... Да вървим!

Излизат.

---

[7] Сайнел — така се наричал бащата на Макбет. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Кралският дворец във Форз.

Тръбен звук. Влизат крал Дънкан, Ленокс, Малком, Доналбейн и Свита.

ДЪНКАН

Завърнаха ли се онез, които
изпратихме оттук, за да изпълнят
присъдата над Кодорския тан?

МАЛКОМ

Не са, кралю, но чух от очевидац,
че той признал е своята измяна,
разкаял се е искрено и искал
от вашия престол да го прости.
В живота му най-хубавото нещо
бил начинът, по който го напуснал:
умрял спокойно, сякаш бил се готвил
да хвърли като евтина дрънкулка
най-скъпото си!

ДЪНКАН

Няма способ, с който
да разбереш човека по лицето.
Към този свой васал аз хранех пълно
доверие!

Влизат Макбет, Рос и Ангъс.

Достойни братовчеде,
добре дошъл! Неблагодарността
тежеше ми до днеска като грях.
Ти в своите подвизи излитна тъй,
че даже най-крилатата отплата
не може да те стигне! Ах, защо

не са по-скромни твоите заслуги,
та със признания и със награди
да мога да изляза срещу тях!
Остава ми да кажа: всичко мое
ще бъде малко, за да ти плати
голямото, което свърши ти!

МАКБЕТ

Наградата за вярната ми служба
е във самата нея. Ваше право
е да приемате онуй, което
е дълг за нас. А дълговете наши
са предани слуги и синове
на трона ви, които вършат само
обязаност, когато си заслужват
любов и чест от вас!

ДЪНКАН

Ела насам!
Като фиданка аз те посадих
и ще се трудя да израснеш бързо!...
Достойни Банко, твоята заслуга
не е по-малка и не ще остане
по-малко знайна. Дай да те притисна
до своето сърце!

БАНКО

Ако във него
и аз покълна, жътвата е ваша!

ДЪНКАН

Обилната ми радост се опитва
да скрие своята палава игра
с росата на горчивата печал...
Чеда, роднини, танове и вие
най-близки до престола ни, узнайте,
че ний решили сме подир смъртта ни

наследник наш на този царствен трон
да бъде първородникът на Малком,
когото ще зовем от днес нататък
княз Къмберландски^[8] — и не ще оставим
самотна тази чест, а много други
като звезди ще пръснем върху всички
заслужили... Към Инвернес, Макбет!
На гости в твоя замък, ще се свържем
по-тясно с теб.

МАКБЕТ

За мене е умора
почивката, неслужеща на вас!
Освободете ме, за да ви бъда
квартириер и пръв с добрата вест
ухото на жена си да възрадвам!
Прощавайте!

ДЪНКАН

Върви, достойни Кодор!

МАКБЕТ (*настани*)

Тоз Къмберландски княз ще ме препъне,
ако не го прескоча! Сякаш пън е,
изпречил се сред моята пътека!
Звезди, гасете своя огън — нека
не вижда взорът ви, във мен вторачен,
пламтящия в духа ми порив мрачен!
Жуми, око, макар че тази длан е
все още чиста! Ала нека стане
онуй, което, щом добие плът,
очите ще се плашат да съзрат!

Излиза.

ДЪНКАН

Да, прав си, Банко, той е рядък рицар
и хвалите за него са за мене
най-вкусни ястия на пищен пир...
Но да вървим след неговата грижа,
избързала напред, за да ни срещне
с „добре пристигнали“ на прага свой —
най-близкият ми родственик е той!

Тръбен звук. Излизат.

---

[8] Княз Къмберландски — титла на престолонаследника в средновековна Шотландия. ↑

ПЕТА СЦЕНА

Замъкът на Макбет в Инвернес.

Влиза Лейди Макбет с писмо в ръка.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ (*чете*)

„.... Те ме срещнаха в деня на победата и аз почувствах с положителност, че притежават знания, недостъпни за смъртните. Но когато пламнах от желание да ги разпитам по-подробно, те станаха едно с въздуха и се стопиха в него. И докато още стоях зашеметен от чудото, пристигнаха кралски пратеници, които ме назоваха «тан на Кодор», а пък преди това вещиците ме бяха приветствали със същата титла и бяха споменали, че в бъдно време от мене щяло «кral да стане». Това счетох за добре да ти съобщя, моя скъпа спътница по величие, за да не изпуснеш своя дял от радост поради незнание на щастието, което ти е обещано. Сложи го до сърцето си и сбогом!“

Ти беше Гламис, ето те и Кодор,
ще станеш и което ти предричат.
Но страх ме е, че твоят нрав, просмукан
от млякото на топлата човечност,
едва ли ще ти позволи да тръгнеш
по праята пътека. Ти би искал
велик да си и, знам, не си лишен
от честолюбие, но нямаш злато,
което трябва да го придружава.
Целиш високо, но желаеш всичко
да бъде чисто. Бягаш от измама,
но искаш да спечелиш и без право.
Което би желал да притежаваш,
само ти вика: „Тъй ме постигни!“
и не че ти не искаш то да стане,
а само се боиш да го извършиш.
Ела си бързо, мой велики Гламис,
за да налея в твоя слух духа си

и със език да шибна всички мисли,
издигащи преграда между теб
и она златен обръч, с който — явно —
съдба и свръхестествена подмога
те короняват!

Влиза Прислужник.

Казвай! Какво има?

ПРИСЛУЖНИКЪТ

Крал Дънкан тази нощ ще бъде тук!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не си с ума си! Твойт господар
е заедно със краля и би пратил
известие да ме предупреди!

ПРИСЛУЖНИКЪТ

Простете, лейди! Той пристига сам.
Един служител го е изпреварил
и тука, полумъртъв от умора,
едва успя да изрече вестта си!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Голяма вест е — нека си отдъхне!

Прислужникът излиза.

Пресипнал е и гарванът дори,
чието кобно грачене предшества
край Дънкан в моя замък! Духове,
слухтящи за злодейските ни мисли,
смажете пола в мене — тук, на място —
и от пети до теме ме налейте
със безсърдечност; затулете пътя
на всяко разкаяние, така че
обратни посещения на жалост
да не разклатят злия ми кроеж
или в примирие да го държат

със изпълнението; в тез гърди
вий, адски сили, дебнещи незрими
за злото в нас, наместо мляко влейте
отровна жълч! Завий се, тъмна нощ,
във най-катранения дим на ада,
та остряят ми нож да бъде сляп
за раната, която ще отвори,
и да не могат небесата горе,
съгледали го, да извикат: „Стой!“

Влиза Макбет.

О, мой Гламиски и Кодорски тане
комуто трети сан предначертан е,
писмото ти отнесе ме отвъд
незнаещото настояще; аз съм
изцяло в бъдещето!

МАКБЕТ

Скъпа моя,
таз вечер Дънкан ще пристигне тук.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Кога ще си отиде?

МАКБЕТ

Утре смята.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Туй „утре“ няма да огрей земята!
Ликът ти, тане мой, е бяла книга
със текст открит за всекиго! Хитрувай!
За да измамиш този свят, стани,
какъвто той е. С поглед, жест, език
излъхвай приветливост! Вид си давай
на мило цвете, а бъди змията,
завила се под него! Гостът трябва
да бъде нагостен: предостави ми

задачата на таз голяма нощ,
която ще даде върховна мощ
и кралска власт на теб и мен, Макбет,
през всички дни и нощи занапред!

МАКБЕТ

След туй, след туй!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Недей духа си стяга!
Единствен гузният негонен бяга.
Бъди спокоен, ведър, оживен...
а всичко друго остави на мен!

Излизат.

ШЕСТА СЦЕНА

Пред замъка на Макбет. Звук на обои. Факли.

Влизат крал Дънкан, Малком, Доналбейн, Банко, Ленокс, Макдъф, Рос, Ангъс и Свита.

ДЪНКАН

Тоз замък е приятно разположен
и въздухът му ласкатко посреща
успокоените ни сетива.

БАНКО

И тези лястовички острокрили,
които зидат своите гнезда
по черквите, показват, че тоз дом
овеян е от чист небесен польх —
към всеки сгоден ръб, подпора, ъгъл
тез летни гостенки са залепили
удобни люлчици за своята челяд
и забелязали съм, че там, където
те стрелкат се, и въздухът е свеж.

Влиза Лейди Макбет.

ДЪНКАН

А ето и добрата ни стопанка!...
Госпожо, обичта към краля често
му дотежава, ала той приема
таз обич с благодарност. Тъй и вие
бъдете ни признателни на вид
за грижите и мъките, които
ще ви доставим.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Всичките ни грижи,
стократно умножени, пак не биха
могли да се равнят с онези щедри
дарения, с които ваша милост
удостоил е скъдния ни покрив.
За всички тях — и прежни, и най-нови —
ний молим Бога да ви награди!

ДЪНКАН

Къде е Кодорският тан? По него
препускахме, за да ни свари вече
пристигнали, но той добър ездач е,
а пък и шпорите на любовта
са му помогнали. Таз нощ, госпожо,
ще бъдем ваши гости.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Господарю,
каквото имат вашите слуги —
земи, богатства, себе си — е само
на съхранение у тях и те
готови са, по висшия ви знак,
отчет да ви дадат и да ви върнат
имуществото.

ДЪНКАН

Дайте ми ръка
и отведете ме при своя мъж!
Той наш любим е и не ще остане
и в бъдеще далеч от милостта ни.
Ще разрешите...

Излизат.

В замъка на Макбет. Звук на обои.

Влизат, прекосяват сцената и излизат Разпоредител и Слуги, които носят блюда и прибори.

Влиза Макбет.

МАКБЕТ

Ако, веднъж извършено, с туй свърши,
добре ще е да се извърши бърже.
Да можеше убийството да в примчи
последиците и да завоюва
със края си и крайния успех,
но лошото е, че от този нанос,
от туй нищожно островче живот
накрай ний всички скачаме в морето
на вечността! А в тез дела съдът
започва още тук, защото всяко
престъпно намерение, когато
превърне се във дело, се насочва
към този, в чийто ум се е родило
и ето, равноръка справедливост
поднася към устата ни стакана
с отровата, размесена от нас.
Тук той ми е двукратно доверен:
като роднина и васал аз трябва
да съм против едно такова дело —
това едно; мой дълг на домакин,
при туй, е портите си да залостя,
пред който смърт му мисли, а не сам
да стискам ножа — и това е второ.
И после Дънкан носеше тъй кротко
върховната си власт и толкоз чист
докрай опази кралския си сан,
че добродетелите му подобно
на ангели със тръбни гласове
ще заклеймят убието му гневно
и състраданието като голо
новородено бебенце, като
небесен херувим, свободно яхнал
жребците на невидимия въздух,
ще духне ужасяващото дело
във хорските очи и ще удави

с плача им вихъра! Аз нямам друго,
което да пришпори моята воля,
освен тщеславието, а пък то
прескача коня си и се изтърска
от другата страна!...

Влиза Лейди Макбет.

Е, как е там?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Привършва със вечерята. А ти
зашо излезе?

МАКБЕТ

Пита ли за мен?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не знаеш сякаш!

МАКБЕТ

Ний ще се откажем
от тази работа. Той тези дни
обсипа ме със чест, а сред народа
аз сам си извоювах златно име,
което трябва, докато е в блясък,
да бъде носено, а не тъй бързо
захвърлено встриани!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Ти бе облякъл
една надежда или тя била е
пияна? После спала, изтрезняла
и ето я, зелено-бледа, гледа
към лудориите си. Отсега
ще зная колко струва любовта ти!
Нима страхуваш се да си на дело,
какъвто във мечтите си? Нима

би искал да блестиш отвън с онуй,
което е украса на живота,
а в себе си да знаеш, че си пъзльо,
оставил подир „ще ми се...“ да следва
„... но ме е страх“, като котака, който
хем искал риба, хем не му се щяло
да си намокри лапките!...

МАКБЕТ

Мълчи!

Способен съм на всичко, стига то
да е човешко. Който ме надмине,
не е човек.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Кой звяр тогаз те тласна
да ми разкриваш този план! Когато
ти смееше да го замислиш, беше
човек и мъж, и повече ще бъдеш
човек и мъж, когато го изпълниш!
Тогава нито време, нито място
подходжаха, но ти ги би създал;
сега сами глобяват се, но туй
те хвърля в смут. Аз кърмила съм, зная
как сладко е детенце да погалиш,
когато суче, но — дори в тоз миг
да се усмихва — дръпнала бих бозка
от меките венчета, за да пръсна
главицата му, ако бях се врекла
да го извърша, както ти се врече
за онова!

МАКБЕТ

Ами какво ще стане,
ако пропаднем?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Ние да пропаднем?
Лъка на смелостта си изпъни
и няма да пропаднем, слушай мен!
Когато Дънкан, уморен от пътя,
захърка здраво, двамата му стражи
аз тъй ще упоя, че паметта им —
пазителка на нашия разсъдък —
ще стане дим, а мозъкът им — колба
с кълбящи пари. А когато те,
добре наквасени, като убити
заспят шопарски сън, ти как си мислиш,
не ще ли можем да извършим всичко
с безпомощния Дънкан и туй всичко
тъй трудно ли ще бъде да го хвърлим
върху насмуканите му пазачи,
така че те да понесат вината
за делото, извършено от нас?

МАКБЕТ

Мъжкарчета ми раждай! Тази твоя
безстрашна плът би трябвало да прави
момчета само! Ще се усъмнят ли,
че тези сънливовци са го убили,
ако го сторим с техните ножове
и им нацапаме ръцете с кръв?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Особено когато ние двама
със вик и жалби проглушим света?

МАКБЕТ

Решен съм и напрегнал всички сили
за страшното ни дело! Да вървим!
Със весел вид при тях да влезем ние —
лъжовен лик сърце лъжливо крие!

Излизат.

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

В двора на Макбетовия замък.

Влизат Банко и Флинс, носещ факел.

БАНКО

Как мислиш, колко е?

ФЛИНС

Не чух да бие,
но месецът залезе.

БАНКО

Той залязва
сега в дванайсет.

ФЛИНС

По е късно, татко.

БАНКО

Дръж меча ми!... Пести небето горе —
свещите му са всички угасени...
Вземи и туй!... Тежи ми тежка дрямка,
но се боя да спя. Небесни сили,
не ме оставяйте на злите мисли,
които навестяват ни на сън!

Влизат Макбет и Слуга с факел.

Върни ми меча!... Кой е там?

МАКБЕТ

Приятел!

БАНКО

Че още ли си буден? Кралят вече
е във леглото. На вечеря той
се забавлява славно и бе щедър
в почерпките към твоите слуги.
Изпрати този камък на жена ти,
наричайки я рядка домакиня,
и със това приключи пиршеството
в чудесно настроение.

МАКБЕТ

Дойде той
нечакан и оскъдицата спъна
гостоприемството, което инак
би действало свободно.

БАНКО

Всичко беше
съвсем добре... Аз миналата нощ
сънувах трите вещици. Те нещо
познаха ти.

МАКБЕТ

Съвсем ги бях забравил.
Но ако случим някой миг свободен,
не ще е зле да поговорим с тебе
по тоз въпрос.

БАНКО

На твоите услуги!

МАКБЕТ

Ако съвета ми послушаш, можеш
да се сдобиеш бързо с нова чест.

БАНКО

Готов съм, стига да не си изгубя
заради нея старата и чисти

сърце и дълг васалски да опазя.

МАКБЕТ

Спокойна нощ!

БАНКО

Спокойна и на теб!

Излиза, следван от Флинс.

МАКБЕТ

Кажи на госпожата си да звънне,

когато ми подготви питието.

Ти лягай си!

Слугата излиза.

Какво е туй? Кинжал?
И с дръжка към ръката ми? Ела!
Ела по-близо, да те уловя!
Не те усещам с пръсти, а те виждам!
Какво си ти: знамение съдбовно,
достъпно за окото и безплътно
за осезанието или само
кинжал-измислица, лъжлива рожба
на моя трескав мозък? Ти пред мен си
все още явен като този, който
сега измъквам! Пътя ти ми сочиш,
по който тръгнал бях, и сечивото,
което сам решил бях да използвам.
Очите ми са станали за смях
на другите ми чувства или струват
за всички тях! Я виж, по острието
и дръжката ти капе кръв — което
преди го нямаше! Не, всичко туй
не съществува! Страшното ми дело
навярно взима този облик само
във мойте представления! Сега

по цялото полукълбо човекът
лежи в мъртвешки сън и зли кошмари
душат го зад завесите. Навред
магията принася гадни жертви
на бледата Хеката^[9]. С мършав лик,
убийството, дочуло в този миг
вълка среднощен да му дава с вой
сигнал на съучастник, тръгва подло
с безшумната походка на Тарквиний^[10],
озлочестителя, към своята жертва.
Ти, здрава и улегнала земя,
не слушай крачките ми, да не би
да заговорят камъните твои
къде съм тръгнал и да нарушат
мълчанието, пълнещо със ужас
тоз грозен час!... Аз бъбria — той живее,
а жарът действен от слова хладе!

Звук на звънец.

Звънчето! Дългочаканият знак
подканва ме към смърт и кръв, и мрак!
Недей го чува, Дънкан, в своя сън,
че то е твоят погребален звън!

Излиза.

---

[9] *Хеката* (мит.) — гръцка богиня на мрака, повелителка на нощните духове. ↑

[10] *Тарквиний* — става дума за Секст Тарквиний, сина на легендарния римски цар Тарквиний Горди. Секст озлочестил Лукреция, съпруга на знатния римлянин Публий Колатин, която се самоубила, заклевайки мъжа си и Юний Брут да отмъстят за нея; те удържали клетвата си, като изгонили Тарквиний и установили Римската република (около 510 г. пр.н.е.) ↑

ВТОРА СЦЕНА

В замъка на Макбет.

Влиза Лейди Макбет.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Което тях приспа, събуди мен,
което угаси ги, мен разпали...
Ш-шт! Кукумявката — ключарят, който
явява се при смъртника със своите
ужасно „лека нощ“!... Сега го върши...
Вратите зеят, а онези двама
тъй громко хъркат, сякаш се надсмиват
на службата си. Аз така омаях
напитките им, че живот и смърт
сега си ги оспорват...

МАКБЕТ (зад сцената)

Кой е? Кой е?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Събудил ги е, без да го е свършил!
Във опита, не в свършеното дело
е гибелта на двама ни!... Стой! Чакай!...
Кинжалите им сложих тъй на явно,
че той не би могъл да ги отмине...
Ако не беше ми се сторил толкоз
приличен на баща ми, както спеше,
самичка бих го свършила... Мъжът ми!

Влиза Макбет.

МАКБЕТ

Извърших го! Не си ли чула шум?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Чух само кукумявката и още
щурците в мрака. Ти защо извика?

МАКБЕТ

Кога?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Сега!

МАКБЕТ

Когато слизах?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Да!

МАКБЕТ

Я чуй!... Кой спи в съседство?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Доналбейн.

МАКБЕТ (*гледа ръцете си*)

Каква печална гледка е оттатък!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Говориш детски глупости! „Печална!“

МАКБЕТ

Единият в съня си се разсмя,
а другият развика се: „Убийство!“,
така че се събудиха взаимно.
Аз спрях и се ослушаех, ала те
помолиха се и заспаха пак.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Да, има двама там във обща стая.

МАКБЕТ

Единът рече: „Господи, помилуй!“, а другият — „Амин!“ — като че ли ме виждаха със тез ръце във кръв. Но аз самият не можах да кажа „Амин!“ със тях!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не се вълнувай толкоз!

МАКБЕТ

Все пак защо, кажи ми, не можах да изрека: „Амин!“ Аз имах нужда от Божа милост, а това „Амин!“ ми се залости в гърлото!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не бива да се въртим около тез неща!
Така ще полуимеем!

МАКБЕТ

Сякаш чувах да вика нечий глас: „Недейте спа! Макбет закла съня! — съня невинен, съня, разплитащ счепканата прежда на грижите, съня успокоител, съня балсам за морния ни дух, основно наше блюдо, пръв хранител на жизнения пир!...“

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Какво говориш?

МАКБЕТ

И пак: „Недейте спа!“ — към всички вкъщи —
„Гламис закла съня и Кодор вече
не ще заспи! Макбет не ще заспи!“

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

И чий могъл би да е този глас?
Недей отхлабва, мой безстрашни тане,
душевната си мощ с болnavи мисли!
Върви и си измий с вода ръцете
от тази мръсна улика! Защо
донесъл си кинжалите им тук?
Те трябва да са там! Върни ги бърже
и с кръв нацапай хъркащите стражи!

МАКБЕТ

Не мога да се върна! Тръпна цял
при мисълта за туй, което сторих.
Не смея да го видя!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Малодушник!
Заспалият и мъртвият са нещо
като картини. Само за децата
е страшен нарисуваният дявол!
Ако трупът кърви, ще позлатя
лицата им с такова страшно злато,
че злото ще се струпа върху тях!

Излиза.

Хлопа се отвън.

МАКБЕТ

Отде се хлопа? И какво ми става,
че всеки малък шум ме хвърля в ужас?
О, тез ръце! Те само със вида си

изтръгват ми очите! Не, дори
великият Нептунов океан^[11]
не ще отмие тази кръв от тях;
по-скоро тя морята му безкрайни
в червено ще обагри и превърне
смарагда им във пурпур!

Влиза отново Лейди Макбет.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Сега ръцете ми са като твойте,
но аз се бих срамувала да бъда
и във сърцето бяла като теб!

Хлопа се отвън.

Чуй! Хлопа се на южната врата!
Да се оттеглим в спалнята. Туй дело
ще се очисти с мъничко вода
и всичко ще е лесно. Твойта твърдост
съвсем те е напуснала...

Хлопа се отвън.

Чуй пак!

Сложи халата си, та ако трябва
да се покажем, да не разберат,
че сме били на крак! Не се забравяй
във тези мрачни мисли!

МАКБЕТ

Бих желал
да се забравя, та и да не помня
какво съм сторил!

Хлопа се отвън.

Хлопай! О, да можеш
от сън да сепнеш спящия оттатък!

[11] „... *Нептунов океан...*“ (мит.) — Под „Нептунов океан“ се подразбират всички заети от вода пространства върху земното кълбо. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Другаде в замъка на Макбет.

Хлопа се отвън. Влиза Вратарят.

ВРАТАРЯТ

Разсипаха ме с чукане, брей! Ама ако бях вратар на ада, щеше да падне още по-голямо въртене на ключове!

Хлопа се отвън.

Чук! Чук! Чук! Кой чука, в името на Велзевула^[12]? Ха, един житар укривател, който се е обесил поради добрата жътва! Добре дошъл, житарю-печалбарю! Вземи си само повечко кърпи, че тук ще има доста да се потиш!

Хлопа се отвън.

Чук! Чук! Чук! Кой чука, в другото име на същия? Ох, един йезуит-криводушник^[13], който си е хвърлял клетвата във всяко от блюдата на везните срещу другото и сто пъти е въртял и сукал все заради Бога, но пак не е успял да надхитри небето! Влизай, двусмисленико!

Хлопа се отвън.

Чук! Чук! Чук! Кой чука? Я кой бил! Един шивач, който е кроил гащи по френски модел^[14] и крал плата по английски начин! Заповядай, шивачо! При нас има на какво да си топлиш ютията!

Хлопа се отвън.

Чук! Чук! Чук! Няма мира тук! Ти кой си?... Само че това място е хладничко за ад. Вече ми омръзна в пъкъла да зъзна! Стига съм вратарствал на дявола, макар че бях намислил да пусна по едного от всички занаяти, дето водят по цветния друм към вечния плам!

Хлопа се отвън.

Ида, ида!... И не забравяйте почерпката за вратаря!

Отваря вратата.

Влизат Макдъф и Ленокс.

МАКДЪФ

Тъй късно ли си легнал снощи, драги,
та толкоз късно още не си станал?

ВРАТАРЯТ

Що си е право, сър, пихме до втори петли, а пък питието, сър, е
голям причинител на три последствия.

МАКДЪФ

Кои са тез последствия, да чуем!

ВРАТАРЯТ

Ами че: ален нос, тежък сън и голяма пикня. А пък за онай
работка, сър, там питието хем ни напира, хем ни възпира. Засилва
искането и отслабва моженето. Така да се каже, сър, има двусмислено
отношение към онуй другото. Хем го разпаля, хем го проваля; хем го
насъсква, хем го отблъска; убеждава го и го разубеждава; кара го да се
държи и да си лежи, само двусмислици и се отмята, докато ни просне
да спим на земята!

МАКДЪФ

И тебе те е проснало изглежда порядъчно!

ВРАТАРЯТ

Искаше да ме просне, ама не можа! Дълго време се борихме с
него, но аз съм силен! Преплете ми то веднъж-дваж краката, ама аз
накрая, като се напънах, и го плюснах на плочите!

МАКДЪФ

А господарят ти дали е станал?

влиза Макбет.

Събудихме го. Ето го, че иде!

ЛЕНОКС

Добро ви утро, сър!

МАКБЕТ

Добро и вам!

МАКДЪФ

Дали е буден кралят ни?

МАКБЕТ

Не още.

МАКДЪФ

Той искаше да го събудя рано.

Почти проспах часа.

МАКБЕТ

Елате с мен!

МАКДЪФ

Макар да зная, че за вас това е
приятен дълг, спестете си труда!

МАКБЕТ

Трудът не ни тежи, щом носи радост.
От този вход!

МАКДЪФ

Ще прекратя съня му.
Той сам ми заповяда да го сторя.

Излиза.

ЛЕНОКС

И значи кралят ще пътува днес?

МАКБЕТ

Да, тъй е наредил.

ЛЕНОКС

Нощта бе смутна.

Където спахме, вятърът събори
комините; мнозина са дочули
ужасни писъци, злокобни жалби,
предричащи беди и суматохи,
които други век не е познавал;
а птицата на мрака цяла нощ
е пискала; земята също, казват,
се тресла в огън!

МАКБЕТ

Да, не беше тихо.

ЛЕНОКС

Откак се знам, не мога да си спомня
подобна нощ!

Влиза отново Макдъф.

МАКДЪФ

О, ужас! Ужас! Ум го не побира!
Език не го изрича!

МАКБЕТ и ЛЕНОКС

Какво има?

МАКДЪФ

Злодейството постигнало е своя
най-страшен връх! Кощунствени убийци
разбили са помазания храм
на кралството и грабнали от него
живота на постройката!

МАКБЕТ

Живота?

Какво говориш?

ЛЕНОКС

Чий живот? На краля?

МАКДЪФ

Сами елате и като пред нова
Горгона^[15] вкаменете се! Недейте
мене кара да говоря! Вие лично
идете там и го кажете сетне,
ако успеете! На крак! Тревога!

Макбет и Ленокс излизат.

Камбаната! Предателство! Убийство!
Тревога! Банко! Малком! Доналбейн!
Отхвърляйте съня си, този пухов
заместник на смъртта, и вижте там
самата смърт, подобие ужасно
на второто пришествие! Станете
като души от гроба — Малком! Банко! —
и допълнете ужаса! Тревога!

Звън на камбана.

Влиза Лейди Макбет.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Какво е станало, та тъй ужасна
тръба приканва спящите в тоз дом
на преговори?

МАКДЪФ

О, любезна лейди,
не е за вас вестта ни! Женски слух
не ще я издържи!

Влиза Банко.

О, Банко, Банко!
Убиха краля! Кралят ни е мъртъв!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

О, ужас! И под покрива ни!

БАНКО

Ужас —
където и да бъде! Драги Дъф,
опровергай се, моля те! Кажи,
че си сгрешил!

Влизат отново Макбет и Ленокс.

МАКБЕТ

Да бях издъхнал час преди това,
честит бих слязъл в гроба си, защото
животът ми от днес нататък вече
не притежава нищо ценно. Само
ненужни дреболии. Край на всичко!
Виното на живота се изчерпа
и сводестата изба на земята
остана да се хвали със един
тръпчив мъток!

Влизат Малком и Доналбейн.

ДОНАЛБЕЙН

С кого е станала бедата?

МАКБЕТ

С вас,
макар и да не чувствате! Прекъснат
е изворът на скъпата ви кръв,
самият неин източник!

МАКДЪФ

Баща ви
лежи убит!

МАЛКОМ

Баща ни? От кого?

ЛЕНОКС

Изглежда от самите си пазачи!
Ръцете и лицата им са цели
покрити с кръв! Кинжалите им също
лежаха неизбръсани до тях!
Очи въртяха те с безумен поглед —
не биваше да им се поверява
живот, не кралски, а какъв да е!

МАКБЕТ

Все пак разкайвам се, че ги убих
във своя гняв.

МАКДЪФ

Убил сте ги? Защо?

МАКБЕТ

Кой може едновременно да бъде
вбесен и мъдър, предан и безстрастен?
Такъв не знам! Припряната ми обич
надви спирачките на трезвостта.
Тук беше Дънкан с кожа от сребро,
извезана със златна кръв, цял в рани
от взлома на насилиствената гибел
във живата природа; а пък там
убийците, обагрени в цвета
на своя занаят, с кинжали в ярки
чорапи от съсиреци! Кой, имащ
сърце за обичта и в него смелост

да я покаже, би се въздържал?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не съм добре!

МАКДЪФ

Стопанката припада!

МАЛКОМ (*насторани, към Доналбейн*)

Защо мълчим, когато тази гибел
засяга най-отблизо теб и мен?

ДОНАЛБЕЙН (*насторани, към Малком*)

Какво да разговаряме, когато
съдбата ни от всяка цепнатинка
готова е да скочи върху нас?
Да бягаме! Сълзите ни не са
съзрели още!

МАЛКОМ (*насторани, към Доналбейн*)

Прав си. И скръбта ни
не е докрай укрепнала за дело!

БАНКО

Грижете се за нея!

Лейди Макбет бива изведена.

А сега,
прикрили първо своите снаги,
треперещи от студ, да се сберем
и по-добре разследваме това
кръвопролитно дело, за да стигнем
до дъното му! Ужас и догадки
разтърсват ни! Под Божата десница
аз смело ще застана срещу всяко
домогване на подлия злодей!

МАКДЪФ

И аз!

ВСИЧКИ

И всички ние!

МАКБЕТ

Нека бързо
се облечем в мъжествени доспехи
и се сбера във залата!

ВСИЧКИ

Съгласни!

Излизат всички освен Малком и Доналбейн.

МАЛКОМ

Какво ще правиш? Да страним от тях!
Двуличниците лесно разиграват
неискрени жалейки. Аз ще диря
закрила в Англия!

ДОНАЛБЕЙН

А аз ще бягам
в Ирландия! Ще бъдем поотделно
по-сигурни. Тук в хорските усмивки
блестят ками. Най-близкият по кръв
най с кръв опръскан е!

МАЛКОМ

На кон веднага!
Стрелата на убиеца все още
свисти във въздуха и най-добре е
да сме далеч от прицела ѝ. Бързо!
И никакви сбогувания с тях!
Когато по петите смърт те гони,

простено е да тръгваш без поклони!

Илизат.

---

[12] *Велзевул* — едно от многобройните имена на Сатаната. ↑

[13] „... *йезуит-кливодушник...*“ — нападка срещу йезуитите, които чрез извъртания се мъчели да се оправдаят в хода на процеса по „Барутния заговор“ (вж. предговора). ↑

[14] „... *гащи по френски модел*“ — т.е. тясно прилепнали към бедрата. ↑

[15] *Горгона* (мит.) — женско чудовище, тъй страшно в лицето, че превръщало в камък всеки, който го видел. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Близо до замъка на Макбет.

Влизат РОС и Старец.

СТАРЕЦЪТ

Седемдесет години паметта ми
си спомня ясно; и за тез години
съм виждал страшни часове и случки,
но пред злодейството онази нощ
те всички издребняха!

РОС

Тъй е, старче:
смутено от кръвнишкия театър
на хората, небето — виж го сам! —
заплашва сцената им. По часовник
сега е ден, а странстващата лампа
едва мъжди. Нощта ли се натрапва
или денят се дърпа в срам, та мрак
погребал е земята ни, когато
би трябало лъч топъл да я гали?

СТАРЕЦЪТ

Против природата е всичко туй,
като извъреното. Този вторник
видели са как бухал-мишкоед
се вдигнал сред бял ден и разтерзал
един сокол, кръжащ във висините.

РОС

И кралските коне — невероятно,
но истина! — прекрасни образци
на своята порода, подивяха,

конюшните разбиха и във бяг
се впуснаха, покорството презрели,
като че ли желаеха да водят
война със хората!

СТАРЕЦЪТ

Аз чух дори,
че почнали да се ядат взаимно!

РОС

Тъй беше, със очите си видях го!

Влиза Макдъф.

Какви са новините горе, сър?

МАКДЪФ

Каквите ги познавате и вие.

РОС

Разбра ли се накрая кой е сторил
злодейството?

МАКДЪФ

Двамината, които
Макбет уби.

РОС

Но за каква облага?
Зашо са го направили?

МАКДЪФ

За злато!
Децата на владетеля ни, Малком
и Доналбейн, избягали са тайно —
което хвърля сянка върху тях.

РОС

И туй срещу природата! Все тези
безумни честолюбия, които
секат самички клона си! Тогава
Макбет навярно ще ни стане крал?

МАКДЪФ

Избран бе вече и пое към Скон^[6]
за тържеството.

РОС

А прахът на Дънкан?

МАКДЪФ

Отнесен в Колмкил, гробница свещена
на неговите прадеди, велико
покоище на древните им мощи.

РОС

Ще идете ли в Скон?

МАКДЪФ

Не, аз се връщам
във своя Файф.

РОС

Аз май ще ида.

МАКДЪФ

Сбогом.
Във нова дреха стегнали снага,
дано си спомним вехтата с тъга!

РОС

Сполайти, старче!

СТАРЕЦЪТ

Сбогом, ваша милост!

Да ви помогне Бог да промените
враждата в мир и в доброта злините!

Излизат.

---

[6] Скон — град, в който по традиция бивали коронявани шотландските крале. ↑

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Кралският дворец във Форз.

Влиза Банко.

БАНКО

Сега си всичко — Гламис, Кодор, Крал!
Което обещаха ти трите
орисници, постигна го и май че
по страшен път. Но в тяхната прокоба
се казваше, че то не ще премине
към твоето потомство, а че аз
ще бъда корен и родоначалник
на дълъг кралски ред. Ако чрез тях
говори истината, както сякаш
доказа се със теб, защо и аз
да не повярвам, че са ясновидки,
и в себе си да не стая надежда
за бъдно щастие?... Но мълк! Ни дума!

Тръбен звук. Влизат Макбет, в кралско облекло и Лейди Макбет като кралица, следвани от Ленокс, Рос, Благородници и Свита.

МАКБЕТ

А ето го и главния ни гост!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Ако на нашия тържествен празник
ний бяхме го забравили, таз липса
би провалила всичко.

МАКБЕТ

Драги мой,
таз вечер давам пир и ще разчитам

на твоето присъствие.

БАНКО

Кралю,
каквото заповядате, ще бъде —
към волята ви моят дълг е вързан
завинаги!

МАКБЕТ

Пътуващ ли следобед?

БАНКО

Пътувам, господарю...

МАКБЕТ

Съжалявам.
Желаех много днеска на съвета
да чуя думата ти, всеки път
разумна и полезна. Нищо, утре!
Далеч ли ще пътуваш?

БАНКО

Тъй далеч,
че цял следобед трябва да препускам
и ако конят ми се случи бавен,
не е изключено да задлъжнея
със някой тъмен час и към нощта.

МАКБЕТ

Но на пира ще бъдеш с нас, нали?

БАНКО

Ще бъда, господарю!

МАКБЕТ

Ний узнахме,
че двамата ни кървави роднини

за жалост са намерили приют
в Ирландия и Англия, където,
отричайки, че са отцеубийци,
задръстили са хорските уши
с нелепи басни. Но това за утре,
когато ще ни съберат и други
държавни работи. Пътувай, Банко!
Довиждане! Със теб ли ще е Флинс?

БАНКО

Със мене, сър, и времето не чака.

МАКБЕТ

Тогаз добри коне и равен път!
Щастливо да се върнеш между нас!
Довиждане!

Банко излиза.

Останалите тук
със времето си нека разполагат,
дордето стане седем. Ние също,
за да ни бъде по-желан пирът,
до вечерта ще се уединим
със себе си. Довиждане на всички!

Излизат всички освен Макбет и един Слуга.

Ти спри за малко! Тук ли са онези?

СЛУГАТА

Да, господарю! Чакат ви отвън,
пред входа на двореца!

МАКБЕТ

Доведи ги!

Слугата излиза.

Да бъдеш нещо, още не е нищо,
ако ти липсва сигурност... Усещам:

страхът от Банко пуска корен в мен!
От него лъха царственост, която
ме пълни с опасения. Той смел е
и към безстрашния си нрав прибавя
и трезв разсъдък, тъй че действа дръзко,
но без да се излага на опасност.
От всички тук ме плаши той единствен
и моят дух пред него гасне, както
духът на Марк Антоний, казват, гаснел
пред Цезаря^[17]. Той вешциите смъмри,
задето бяха ме нарекли крал,
поиска и на него да врачуват
и те пророчески го поздравиха
като баща на бъден кралски род!
С венец безплоден мене увенчаха
и връчиха ми ялов скиптър, който
ръка от чужда кръв ще ми изтръгне,
наместо роден син да го поеме!
Зарад потомците на Банко значи
съм омърсил ума си, зарад тях
убил съм добродетелния Дънкан,
в потира на душевния си мир
отрова съм насипал! Зарад тях
най-скъпото си дяволу продал съм!
За да направя неговата челяд
крале да бъдат! Семето на Банко
да царства! Не! Преди това, съдба,
с теб бой ще водя на живот и смърт!
Ела, излез насреща ми!... Кой чука?

Влиза отново Слугата, следван от двама Убийци.

Пази отвън, додето те повикам!

Слугата излиза.

С вас двамата говорих вчера вече.
Така ли е?

УБИЙЦИТЕ

Така е, господарю!

МАКБЕТ

Размислихте ли върху мойте думи?
Той — знайте го — държеше ви във сянка,
не аз, невинният, когото вие
сте обвинявали. Това ви казах
в беседата ни вчера и разкрих ви
как точно, с какви средства ви е лъгал
и възпрепятствуval и чрез кого,
и много друго още, от което
и слабоумец би могъл да схване:
„Това е сторил Банко.“ Тъй ли беше?

ПЪРВИ УБИЕЦ

Тъй беше, господарю!

МАКБЕТ

И преминах
към другото, което е предмет
на днешната ни среща. Днес ви питам:
дотам ли търпеливи сте по нрав,
че тъй да го оставите? Дотам ли
евангелски смирени сте и кротки,
че да се молите за тоз добряк
и неговата челяд, макар той
със тежка длан да сведе вас до гроба
и да накара вашите да просят?
Какво сте вий?

ПЪРВИ УБИЕЦ

Мъже сме, господарю!

МАКБЕТ

По списъка мъже сте, то се знае.
Тъй всички хрътки, мопсове, спаниели
палаши, вълкодави се наричат

със общо име: кучета. Но ние
ги степенуваме — нали така? —
на бързи, бавни, умни, паметливи,
пазачи, гончета, според онези
способности, които им е дала
природата, и затова човекът
нарича ги с названия различни
и определя им различна стойност.
Така е и с мъжете. Ако вие
не сте на най-последното стъпало
сред хората, кажете го и аз
на вас ще поверя такова дело,
че вий чрез него ще се отървете
от своя враг и корени дълбоки
ще пуснете в сърцето ни, което,
болnavо от това, че той живее,
смъртта му чака, за да оздравее!

ВТОРИ УБИЕЦ

Мен, господарю, хората така
безжалостно ме мачкаха и плюха,
че няма да се спра пред нищо, щом е
да им направя зло!

ПЪРВИ УБИЕЦ

А мен съдбата
разсипа ме дотам, че бих заложил
живота си — или да се оправи,
или веднъж за винаги да свърши!

МАКБЕТ

И двамата вий знаете, че Банко
ви беше враг.

УБИЙЦИТЕ

Така е, господарю!

МАКБЕТ

Той враг е и за мен, и при това
така омразен, че със всеки миг
на свойто съществуване пробожда
живота ми. Могъл бих и направо
да го премахна, като оправдая
извършеното с кралската си воля,
но туй ще ме лиши от обичта
на някои приятели, които
са мои, но и негови. Аз трябва
да мога да оплача тоз, когото
самичък съм премахнал; затова,
укривайки се тъй от чужди поглед,
ухажвам помощта ви.

ВТОРИ УБИЕЦ

Ще направим
каквото вий...

ПЪРВИ УБИЕЦ

Живота си дори...

МАКБЕТ

Решителност в очите ви проблясва!
След час най-много ще ви кажа где
да го причакате и ще ви свържа
с человека, който ще ви уточни
мига на действие; защото всичко
ще трябва да се свърши тази нощ
и по-далеч от нашия дворец.
Помнете, че аз трябва да изляза
напълно чист от туй. И за да няма
кърпежи в работата, син му Флинс,
чието отстраняване е важно
за мене не по-малко от това
на стария и който тази нощ
ще язди с него, трябва непременно

да сподели съдбовния му час.
Решавайте! Оставяме ви сами.

УБИЙЦИТЕ
Решили сме го вече, господарю!

МАКБЕТ
Тогаз ще ви повикам подир малко.

Убийците излизат.

Решено, Банко! Стягай се за път!
Ако очакват те небесни двери,
духът ти до зори ще ги намери!

Излиза.

---

[17] „... духът на Марк Антоний... пред Цезаря...“ — става дума за отношенията между двама от членовете на втория римски триумвират Марк Антоний и Октавий Цезар, борбите между които — I в. пр.н.е. — довели до установяването на империята. Според Плутарх един предсказател предупредил Марк Антоний, че неговият „демон“ губи сила, щом е близо до духа на Октавий Цезар. Тази тема е използвана от Шекспир в „Антоний и Клеопатра“. ↑

ВТОРА СЦЕНА

Другаде в двораца.

Влизат Лейди Макбет и Слуга.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Заминал ли е Банко?

СЛУГАТА

Да, госпожо,
но щял да се завърне тази вечер.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Върви, запитай краля дали може
за миг да ме приеме.

СЛУГАТА

Да, госпожо.

Излиза.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Успехът ни е във морето яма,
когато е добит, а радост няма.
И жертвата във гроба по-добре е
от оня, който в гузности живее!

Влиза Макбет.

Какво ти е, съпруже мой? Защо
все сам беседваш с хрумвания мрачни
и за другари си изbral все мисли,
които трябваше да са измрели
с онези, за които се отнасят?
Невъзвратимото не заслужава

към него да се връщаме.

МАКБЕТ

Ний с тебе
премазахме змията, но докрай
не я убихме. Тя ще зарасте
и, станала каквато бе, отново
ще застраши безсилната ни злоба
със прежния си зъб. Но по-добре
да се разпадне сглобът на нещата,
небето и земята да се срутят,
ако ще трябва да ядем във страх
и спим сред ужасии! Предпочитам
да бъда в гроба с оня, на когото
дарихме вечен мир, за да смири
страстта във нас, наместо да се гърча,
разпънат върху одъра за мъки
на мислите си. Дънкан е във гроба.
След жизнената оgnеница той
спокойно спи. Измяната направи
най-страшното, което би могла,
и вече ни отрова, ни стомана,
ни враг отвън, ни бунт отвътре, нищо
не може го засегна!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Хайде, хайде!
Набърченото чело разглади —
радушен, весел с гостите бъди!

МАКБЕТ

Ще бъда, обич моя. И ти също
бъди любезна с тях! И главно с Банко.
Поприласкай го с поглед и език!
Не сме добре, щом трябва да си плакнем
доброто име във реки любезност
и от лицата си да правим маски,

прикриващи сърцата ни!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Е, стига!

МАКБЕТ

Умът ми е гнездо на скорпиони!
Забрави ли, че Банко и синът му
са още живи?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

И на тях животът
не им е даден с грамота за вечност.

МАКБЕТ

Утеха е, че те са уязвими.
Затуй възрадвай се! Преди във здрача
да почне ципестият прилеп своя
летеж под сводовете и преди
по воля на Хеката в тъмнината
да звънне бронзовият зов за сън
на вечерния бръмбар, тук ще бъде
извършено едно зловещо дело!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Кажи ми го!

МАКБЕТ

По-хубаво е, мила,
за него да не знаеш, докато,
извършено, не те възрадва то!...
Спусни се, нощ, и както на соколче
зашиват клепките^[18], заший и ти
окото жалостиво на деня
и със незрими кървави ръце
накъсай този договор велик
със небесата, който ми отнима

румянца! Светликът се сгъстява
и гарванът отлита към гората.
Заспиват, сънни, дневните неща,
а черните убийци на нощта
на лов се вдигат... Тези мои думи
учудват те, но ти недей потрепва —
роденото във зло от зло укрепва.
Ела, ела със мен!

Излизат.

---

[18] „... както на соколче зашиват клепките...“ — по този начин бивали временно ослепявани младите соколи при дресировката им. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

В околностите на кралския дворец.

Влизат трима Убийци.

ПЪРВИ УБИЕЦ

А кой те прати тук?

ТРЕТИ УБИЕЦ

Макбет!

ВТОРИ УБИЕЦ

Аз мисля,
че заслужава да му се повярва:
отде би знаел инак тъй подробно
задачата ни!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Стой тогава с нас!
Денят догаря в ивици на запад
и пътникът пришпорва кон да стигне
странноприемницата. Тоз, когото
очакваме, е близко!

ТРЕТИ УБИЕЦ

Тихо! Тропот!

БАНКО (*зад сцената*)

Хей! Дайте светлина!

ВТОРИ УБИЕЦ

Това е той!
Останалите гости до един
са вече сбрали!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Пратиха конете
по околнния път!

ТРЕТИ УБИЕЦ

Дотам е миля,
но той обикновено — както всички —
отива пеш оттука до двореца.

Влизат Банко и Флинс, носещ факел.

ВТОРИ УБИЕЦ

Пристигат!

ТРЕТИ УБИЕЦ

Той е!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Дръжте се добре!

БАНКО

Май дъжд се готви.

ПЪРВИ УБИЕЦ

Дъжд, и то какъв!

Нахвърлят се върху Банко.

БАНКО

Коварство! Бягай, сине! Бягай, Флинс!

Флинс излиза.

И отмъсти за мен!... О, жалък раб!

Умира.

ТРЕТИ УБИЕЦ

Кой стъпка факела?

ПЪРВИ УБИЕЦ

Защо? Сгреших ли?

ТРЕТИ УБИЕЦ

Убихме стария — синът офейка!

ВТОРИ УБИЕЦ

Направихме я само наполовина!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Да идем да му съобщим все пак!

Излизат.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Зала в двореца с наредена трапеза.

Влизат Макбет, Лейди Макбет, Рос, Ленокс, Благородници и Свита.

МАКБЕТ

Да седне всеки според своя сан.
Веднъж на всички ви: добре дошли!

ВЕЛМОЖИТЕ

Благодарим, велики господарю!

МАКБЕТ

Като хазайн скромен ний ще слезем
сред гостите; а нашата кралица
на трона ще остане, но когато
му дойде времето, ще я помолим
да ви приветства.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Вместо мен, кралю,
сторете го, защото всички тук са
добре дошли за моето сърце!

Влиза Първи убиец.

МАКБЕТ

И всички ти отвръщат с благодарност!...
Двете страни са равни. Тук ще седна.
Да бъдем весели и почнем с обща
наздравица!

Отива към Първи убиец.

Лицето ти е в кръв!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Тогава е от Банко!

МАКБЕТ

По-добре
да е по теб, отколкото във него!
Премахна ли го?

ПЪРВИ УБИЕЦ

Сторих му услуга.
Заклах го, както трябва.

МАКБЕТ

Ти си бил
най-първият от всички главорези!
Но който същото е сторил с Флинс,
не е по-лош от теб. Ако си ти,
то значи равен нямаш!

ПЪРВИ УБИЕЦ

Господарю,
във тъмнината Флинс ни се изплъзна.

МАКБЕТ (настради)

Тогава болестта ми се възвръща!
Да беше мъртъв той, сега бих бил
единен, цял като парче от мрамор,
непоклатим като скала, свободен
като обгръщащия всичко въздух,
а ей ме пак затворен, стегнат, взидан
в съмнения и страх!... Но туй за Банко
е сигурно, нали?

ПЪРВИ УБИЕЦ

И още как!
Осигурен е в трап със двайсет рани

по черепа му, всяка от които —
най-леката дори — е смъртоносна!

МАКБЕТ

Благодаря ви.

Нastrани.

Старата змия
е смачкана, а малкото змийче —
макар че щом порасне, ще цеди
и то отрова — още е беззъбо...
Отивай си! Ще поговорим утре.

Първи убиец излиза.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Мой царствени съпруже, вие още
не сте подали знак за веселба.
Гощавката изглежда заплатена
от гостите, когато домакинът
не им показва често своята радост.
Човек се храни най-добре във къщи,
а другаде любезността е главна
подправка към храната и без нея
трапезата е гола!

МАКБЕТ

Сладък укор!...
Желая смилане добро да следва
доброто ядене, а здраве — двете!

ЛЕНОКС

Седнете, господарю!

МАКБЕТ

Драги гости,
под този покрив би била събрана

сега честта на цялата страна,
да беше с нас и Банко. Но дано
потрябва да го смъмря за небрежност,
а не да го оплача за беда!

Влиза Духът на Банко и сяда на стола на Макбет.

РОС

Отсъствието му е тежък укор
към дадената дума, господарю.
Бъдете тъй добър да почетете
нас, гостите, със своите общество!

МАКБЕТ

Но масата е пълна!

ЛЕНОКС

Туй кресло е
запазено за вас!

МАКБЕТ

Кое?

ЛЕНОКС

Това...
Какво ви развлнува, господарю?

МАКБЕТ

Кой? Кой го стори?

ВЕЛМОЖИТЕ

Но кое, кралю?

МАКБЕТ

Не можеш да докажеш, че съм аз!
Не кимай с къдри кървави към мене!

РОС

Станете! Господарят ни е зле!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Недейте се тревожи, драги гости!
Това се случва често с моя мъж
от младост още. Стойте си спокойно!
Припадъците му не траят дълго.
След миг ще се оправи. Само, моля,
не гледайте към него — туй го дразни
и удължава пристъпа му! Яжте!...
Ти мъж ли си?

МАКБЕТ

Да, мъж! И който гледа
това, от чийто лик и Сатаната
се би изплашил!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Глупости! Рисунка,
изписана от твоя собствен страх!
Като кинжала, който бил те водил
към спалнята на Дънкан! Засрами се!
Такива стряскания, без причина
за истинска уплаха, по прилягат
на стринки, бъбрещи край зимен огън
за страшни случки с бабите им. Виж се!
Какво се блещиши — в крайна сметка гледаш
към празен стол!

МАКБЕТ

Не! Виж го! Гледай! Ей го!
Какво ми казваш? Мислиш, ме е страх!
Щом можеш да ми кимаш, говори!
Ако гробовете ни връщат своите
покойници, тогаз да предоставим

на лешоядите да ни погребват!

Духът изчезва.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

И докога като жена ще хленчиш?

МАКБЕТ

Видях го, както себе си!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Пфу, срам!

МАКБЕТ

Човешка кръв се лее не от вчера —
това е ставало преди законът
да омекчи с човечност обществото,
а и подир това убийства грозни
били са вършени; но досега,
щом мозъкът му пръсвал е, човекът
умирал е и свършено, а днес
убитите, със череп нарещетен
на двадесет места, се вдигат пак
и пъдят ни от нашите столове!

Това е по-ужасно от самото
кръвопролитие!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Съпруже мой,
вий липсвате на ценните си гости!

МАКБЕТ

Забравих се... Приятели, недейте
да се учудвате! Отдавна страдам
от странно заболяване, с което
са свикнали околните ми. Хайде!

Да пием първо и след туй ще седна!
Налейте вино! Още! Да прелива!
Аз вдигам чашата за радостта
на всички тук присъстващи и също
за Банко, който липсва ни! Бих искал
да бъде тук!

Влиза отново Духът.

За него и за вас —
наздравица!

ВЕЛМОЖИТЕ

Наздраве, господарю!

МАКБЕТ

Махни се! Скрий се в гроба! Аз те зная,
ти имаш кръв студена, кухи кости;
очите ти, вторачени във мене,
не осъзнават нищо!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Приемете
тоз пристъп като нещо обичайно
и не търсете друго! Жалко само,
че ни смути приятната вечеря!

МАКБЕТ

Което мъж би дръзнал да извърши,
и аз ще го извърша! Приближи се
във образ на космата руска мечка,
хиркански тигър^[19], плочест носорог;
вземи каквато искаш форма — само
не тази тук — и крепките ми жили
не ще потръпнат! Или оживей
и с меч извикай ме на бой сред пустош
и ако се уплаша, наречи ме
момиченце за кукли! Изчезни,

ужасна сянко! Махай се оттука,
безпътна подигравко!

Духът излиза.

Тъй! Изчезна,
и ето ме пак мъж! Седнете, моля!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Със странния си уплах вий, съпруже,
разстроихте смеха и веселбата
на хубавата среща!

МАКБЕТ

Нима може
такова чудо да ни връхлети
подобно летен облак и във нас
да не извика смайване? Аз вече
не си познавам нрава, щом помисля,
че вий запазвате пред тази гледка
рубина на страните си, когато
страхът варосва мойте!

РОС

Каква гледка,
ваше величество?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Не! Много моля,
недайте му говори! От въпроси
припадъкът му само се влошава.
Свободни сте! Излизайте си вкупом
без спазване на сановете! Бързо!

ЛЕНОКС

Тогава лека нощ! Желаем здраве
на господаря!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Лека нощ на всички!

Ros, Ленокс и другите Благородници излизат.

МАКБЕТ

За кръв дошъл бе! Тъй е: кръв за кръв!
А камъни са мърдали; дървета
са проговоряли; и странни знаци
във полета на чавки, свраки, врани
посочвали са скритите убийци!
Как мислиш, жено, колко е часът?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Нощта е в равноборство със зората.

МАКБЕТ

Макдъф не е поискал да присъства
на кралския ни пир. Какво ще кажеш?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Ти прати ли за него?

МАКБЕТ

Ще изпратя.

Дочух за туй. Тук няма ни един,
във чийто дом да не държа доносник.
Ще ида при орисниците утре,
и то по ранина. Ще ги накарам
да ми предскажат още. Ще узная
най-страшното, каквото и да става!
Пред мойто благо ще отстъпят всички
съображения. Така далече
нагазил съм в реката кръв, че вече
обратният ми път не е по-кратък
от пътя, който чака ме нататък.

Тъй грозно дело във ума ми зрее,
че много да не мисля, по-добре е!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Балсамът сън ти липсва.

МАКБЕТ

Да, да спим!

Страхът ми е родил тоз призрак мним.
Не сме привикнали на кръв пролята —
все още сме новаци в занаята.

Илизат.

---

[19] „... хиркански тигър...“ — Хиркания — старо название на
област близо до Каспийско море — била прочута с дивите си зверове.

↑

ПЕТА СЦЕНА

Пустош.

Гръм. Влизат Трите вещици и срещат Хеката.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Какво ти е, Хекато, та си гневна?

ХЕКАТА

Нима ми липсват, дъртели такива,
причини да се сърдя? Или бива
по кървав път с мъглияв съвет
да направлявате Макбет,
а вашата кралица зла,
учителка по зли дела,
за всичко туй да не узнай,
в магията да няма пай?

И сте сглупили при това,
зашпото билки и слова
сте похабили за един
жесток и злобен майчин син,
когото тласка личен бяс,
а не че е примрял за вас!
За да поправите това,
щом утро заблести едва,
явете се пред моя трон
край извора на Ахерон^[20].

Там той ще дойде, зажаднял
да чуе бъдния си дял,
а вий донесте билки зли,
треви, вълшебства и котли.

Аз литвам. Чар със страшна мощ
ще заваря през тази нощ:
по лунния изгънат рог

се съежда капка кобен сок;
преди да се откъсне тя,
до нея аз ще долетя
и сбрала я в кърчага свой,
от нея духове безброй
ще изпаря и в миг Макбет,
от техните лъжи обзет,
ще се опълчи на борба
със разум, смърт, закон, съдба,
а ясно като две и две
е, че от всички врагове
таз мнина сигурност все пак
за смъртните е главен враг!

Музика и песен.

Ха! Чух на своито кочияшче знака!
Възседнало гъст облак, то ме чака!

Излиза.

Песен зад сцената: „O, ела, ела!“ и т.н.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Да бързаме! Тя скоро ще се върне!

Излизат.

---

[20] Ахерон (мит.) — река, която течала през подземното царство на мъртвите, у древните гърци. ↑

ШЕСТА СЦЕНА

Стая в двораца.

Влизат Ленокс и Благородник.

ЛЕНОКС

Не казах повече от онова,
което и вий мислите — нататък
гадайте сам! Какво ви казах всъщност?
Че „всичко се сглобява твърде точно“.
Макбет оплаква Дънкан. И как няма,
щом той е мъртъв! А храбрецът Банко
е бил убит — защо пък не? — от Флинс.
Кой бяга без вина? Едно е ясно:
пътуването нощем е опасно.
А колко грозно от страна на Малком
и Доналбейн да умъртвят баща си!
Ужасно дело! Ясно е защо
Макбет бе тъй покъртен, че закла
двамината подкупници, които
се валяха в дълбок пиянски сън!
Не беше ли туй право? Да. И мъдро!
Заштото кой не би се отвратил,
ако ги чуе да отричат после?
Затуй и казвам, че сглобил е всичко
безупречно. И мисля си дори,
че ако той държеше в своята власт —
не дай си Боже! — двата кралски сина,
те щяха да почувстват как се плаща
отцеубийството! И Флинс, и той!...
Но тихо! Казват, че за волни думи
и затова, че липсвал на пира,
уреждан от насилиника, Маќдъф
бил във немилост. Знаете ли, сър,

къде се крие той?

БЛАГОРОДНИКЪТ

Синът на Дънкан,
чието кръвно право над престола
тиранът присвои си, е подирил
закрила в Англия и бил приет
от Едуард Набожния^[21] тъй топло,
че жалката му участ ни най-малко
не накърнила почитта към него.
Макдъф, и той отишъл е да моли
светия крал да тласне своя верен
Нортхъмберланд и войнствения Сиуард^[22];
та с тяхна помощ и със Божа воля
ний пак да имаме като преди
храна на масата и сън в леглата,
гощавките ни да не крият смърт
и всеки вярно своя дълг да върши,
и почести свободно да приема —
неща, които толкоз време вече
жадуваме! Таз вест е разярила
дотам тирания, че — казват — той
се готвел за война.

ЛЕНОКС

Дали Макдъф
е бил поканен?

БЛАГОРОДНИКЪТ

Бил е, но отвърнал
тъй рязко: „Съжалявам, но не мога!“,
че пратеникът му обърнал гръб
и ядно изсумтял, като че казвал:
„Ще съжалиш наистина!“

ЛЕНОКС

Навярно

това му е внушило предпазливост
и го е тласнало да се държи
на мъдро разстояние оттук.
Аз моля се да литне някой ангел
и, изпреварил го, да предаде
молбата му на Едуард, та скоро
благословена волност да се върне
над нашата страна, която стене
под кървав гнет!

БЛАГОРОДНИКЪТ

И аз се моля с теб!

Излизат.

---

[21] *Едуард Набожния* — става дума за Едуард II Изповедника, крал на Англия, царувал от 1042 до 1066 г. ↑

[22] „.... *Нортхъмберланд и войнствения Сиуард...*“ — т.e. старият Сиуард и синът му, младият Сиуард. ↑

ЧЕТВЪРТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Пещера.

Гръм. Влизат Трите вещици.

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Трижди котка измяука!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Трижди таралеж изписка!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Моят Харпир^[2] вика: „Почвай!“

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Хайде, бърже кръг сторете,
мърши всякакви хвърлете
да се смесят във котела:
първо жаба мекотела
тридесет и един ден
в сън под камъка студен
своята пъпчива гнус
пълнила с отровна слуз!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Плам, пламти! Котел, бълбукая!
Адска смес, мехури пукай!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Рибица от блатен смок,
остро жило на слепок,
мъх от прилеп, клюн на сова,
от усойница отрова,
кълка на дъждовник гаден,

пух от бухал кръвожаден,
рог на охлюв, кост на пес,
в общото вариво влез!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Плам, пламти! Котел, бълбука!
Адска смес, мехури пукай!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Змейска люспа, вълчи зъб,
пръча жълчка, свински пъп,
пуздра от търбух акулов,
недосмлял човешки улов,
мумия от дърта врачка,
тисов корен^[24], кучка жвачка,
бран по тъмно бучиниш,
от евреин косъм риж,
турски нос, татарска устна;
и — на таз магия гнусна
сокът за да стане гъст —
тигрови черва и пръст
на детенце, в трап родено
и от майка удушено!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Плам, пламти! Котел, бълбука!
Адска смес, мехури пукай!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Охлади я с кръв шебешка —
щом срази, да е без грешка!

Влиза Хеката.

ХЕКАТА

Добре! Готови сте навреме

и всяка своя дял ще вземе.
Сега на феите игрите
наподобете вие трите
и всеки чар, в таз гозба смесен,
доомагъосайте със песен!

Музика и песен: „Черни духове“ и т.н.

Хеката излиза.

ВТОРА ВЕЩИЦА

Чувствам, палци ме сърбят —
значи, злото е на път!
Гост на праг —
ключалко: щрак!

Влиза Макбет.

МАКБЕТ

Сполайте, тайнствени среднощни врачки! Какво ви е събрало?

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Кобно дело!

МАКБЕТ

Заклевам ви във вашето изкуство:
по който начин и да сте узнали
това, което искам да ви питам,
и ако ще, развързани от него,
да се нахвърлят вихрите във бой
с черковните стени, талази пенни
да завъртят и глътнат де що плава,
житата, още остри, да полегнат,
дървета да се къртят; ако ще
да рухват замъци, а пирамиди
надменни върхове да сгромолясяват
досам основите си; да, дори

природата да смеси и размаже
зародишите си, така че даже
разрухата да се оригне сита,
отговорете ми! Макбет ви пита!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Кажи!

ВТОРА ВЕЩИЦА

Запитвай!

ТРЕТА ВЕЩИЦА

Отговор ще имаш!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Дали от нас желаеш да го чуеш,
или от тез, които са над нас?

МАКБЕТ

От тях! Извикайте ги, да ги видя!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Кръв сипи от свинка, дето
си е хрупала прасето,
а във пламъка долей
лой от клупа на злодей!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Дух нищожен, дух велик,
покажи ни тайнствен лик!

Гръм. От котела се появява Първо видение: човешка глава в боен шлем.

МАКБЕТ

Отговори!...

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Въпроса то ти знай.
Ти сам мълчи и само слух му дай!

ПЪРВОТО ВИДЕНИЕ

Макбет, Макбет, макар над всички пръв,
чуй тоз съвет: пази се от Мақдъф!

Потъва.

МАКБЕТ

Каквото и да си, благодаря ти!
Страха ми ти докосна... Спри! Почакай!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

То заповед не слуша. Иде второ,
по-царствено!

Гръм. Появява се Второ видение: окървавено дете.

ВТОРОТО ВИДЕНИЕ

Макбет! Макбет! Макбет!

МАКБЕТ

Да бях триух, пак бих напрегнал слух!

ВТОРОТО ВИДЕНИЕ

Жесток бъди! От нищо се не бой!
Гази, Макбет, по трупове безброй —
неуязвим до сетния си ден
си ти за всеки от жена роден!

Потъва.

МАКБЕТ

Тогаз живей, Макдъф! Не си ми страшен!
Не, не, все пак ще взема от съдбата
живота ти в залог, та, викнал „Лъжеш!“
на всеки страх, да хъркам преспокойно
сред гръмотевици.

Гръм. Появява се Трето видение: дете с корона на главата и клонка, в ръка.

Какво е туй
във образ на отрок от кралски род,
над чийто детски лоб сияе знакът
на висша власт?

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ

Не говори, а слушай!

ТРЕТОТО ВИДЕНИЕ

По лъвски горд, ти грижа не бери,
че някой мътел мисли недобри —
непобедим ще е Макбет, додето
не тръгне Бърнамският лес в полето
към хълма Дънсинейн!

Потъва.

МАКБЕТ

Кога до днес,
изскубнал корени, е тръгвал лес?
Кой набори до днес е сбирал бойни
от дървеса и стволове безбройни?
Да, радостна прокоба е това!
Така да е! Не вдигай, бунт, глава,
дорде не тръгне Бърнам, и Макбет
ще доживей, над другите въззет,
в покой и мир онуй далечно време,
когато смърт природна ще му вземе
диханието!... Но в гръдта ми бие
една тревога: знаете ли вие

дали потомците на Банко нявга
ще властват над страната ни?

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ
Не питай!

МАКБЕТ

Отговорете! Искам да го зная!
Ако не ми отвърнете, проклети
да сте и трите! Но защо потъва
котелът ви? Какъв е този звук?

Звук на обои.

ПЪРВА ВЕЩИЦА
Всички!

ВТОРА ВЕЩИЦА
Всички!

ТРЕТА ВЕЩИЦА
Всички!

ТРИТЕ ВЕЩИЦИ
Колкото сте вий на брой,
толкоз да се мъчи той!

Появява се Четвърто видение: осем крале^[25], последният с огледало в ръка; след тях — Духът на Банко.

МАКБЕТ
Прovalая се! Приличаш ми на Банко!
Короната ти ми гори очите!...
И вторият, с чело златовенчано,
е с неговите къдри!... Този също,
след него който иде! Подли врачки!...

Четвъртият — и той! Не ща да гледам!
Нима ще продължава таз редица
до Праведния съд!... Ха, още!... Седми!
Очите ми изскочиха!... А ей го
и осмия! В ръката с огледало,
в което ми показва много други
и някои — със двоен кралски глобус
и троен скиптър^[26]! О, страхотна гледка!
Да, истина е! Банко ми се смее,
с коси в съсиреци, и ми ги сочи
като потомци свои!

Четвъртото видени е потъва.

Значи тъй е!

ПЪРВА ВЕЩИЦА

Да, точно тъй е. Но защо
така те помрачава то?...
Сестрици, с танца си любим
тоз крал смутен да ободрим,
така че на изпроводяк
да каже, че видял е как
услуги правим като таз,
която пожела от нас!

Музика. Вещиците танцуват и излизат.

МАКБЕТ

Изчезнаха! Тоз грозен час да бъде
белязан в календара с черен знак!...
Хей, ти отвън!

Влиза Ленокс.

ЛЕНОКС

Кажете, господарю!

МАКБЕТ

Видя ли вещиците?

ЛЕНОКС

Не, кралю!

МАКБЕТ

Край теб не минаха ли?

ЛЕНОКС

Не, не са!

МАКБЕТ

Заразен да е въздухът, на който
са отлетели! В пъкъла да иде
тоз, който вярва им!... Чух конски тропот.
Кой беше?

ЛЕНОКС

Наши хора, господарю,
със новината, че Мақдъф избягал
във Англия.

МАКБЕТ

Избягал?

ЛЕНОКС

Да, кралю!

МАКБЕТ (насторани)

О, време, ти превари майто дело!
Не свършва нищо бързият кроеж,
щом действието не политне с него!
От днеска първородните чеда
на моето сърце ще бъдат също
и първородни рожби на ръката!

Сега, веднага ще го потвърдя!
Без бавене към Файф! Ще завладея
Макдъловия замък и тозчас
ще дам нареддане под нож да минат
жена му, синовете му и всички
изчадия от неговия род!
Преди да охладея, ще го свърша!
Това не са хвалби! Ще падне мърша!
И стига с тези призраци безплътни!...
Води ме при вестителите! Бързо!

Илизат.

---

[2] *Харпир* — третият дух, придружаващ вещиците, наред с Мър и Квак от I действие, I сцена ↑

[24] „... тисов корен...“ — тисовото дърво по време на Шекспир било в Англия свързано с гробищата, както сега у нас кипарисът. ↑

[25] „... осем крале...“ — в това видение се съдържа пряка възхвала на Яков I, тъй като Стюартите се смятали произлизащи от корена на Банко. Осмият крал е самият Яков, а тези, които той показва в огледалото си, са наследниците му (вж. предговора). ↑

[26] „... със двоен кралски глобус и троен скрипър!“ — т.е. крале на Англия и Шотландия, а освен това и на Ирландия. ↑

ВТОРА СЦЕНА

В замъка на Макдъф.

Влизат Лейди Макдъф, Синът на Макдъф и РОС.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Какво е сторил, та така да бяга?

РОС

Бъдете търпелива, братовчедке!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

А той защо не е бил търпелив?
Това е лудост! Този гузен страх
го обвинява без вина в измяна!

РОС

Благоразумието, братовчедке,
не значи страх. Недайте го кори!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Благоразумието! Да остави
жена, деца, имоти там, отдето
сам бяга? Не! Не ни обича той!
Привързаност му липсва! Туй е то!
Дори най-мъничкото мушитрънче
се хвърля смело, за да защити
чедата си от бухала, а в него
страхът е надделял над любовта!
И как такова безразсъдно бягство
ще бъде знак за разум?

РОС

Братовчедке,

недейте се отдава на скръбта!
Мъжът ви е и трезв, и благороден
и знае пристъпите на века,
във който сме. Не смея да говоря,
но страшни времена са тез, в които
оказваш се предател, без да помниш
кога и как предал си; даваш вяра
на всеки слух, защото се страхуваш,
а от какво, не знаеш; и се мяташ
насам-натам като плувец сред бясно
море от не известности!... Аз тръгвам,
но скоро пак ще бъда тук. Нещата,
щом няма накъде да се влошат,
оправят се... Да те закриля Бог,
момчето ми!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Сирак при жив баща!

РОС

Забавя ли се още малко аз,
ще бъде срам за мен и скръб за вас!
Прошавайте!

Излиза.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Умря баща ти, сине.
Какво ще правиш? Как ще се изхранваш?

СИНЪТ

Така, като врабченцата.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Глупаче!
С мушички и със червейчета, тъй ли?

СИНЪТ

С каквото падне — исках туй да кажа.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Невинно птиче! Ти не би се плашил
от лепкав клей, от мрежи и от примки!

СИНЪТ

Защо пък да се плаша? Малки птички
не се ловят със тях... Аз знам, че татко
не е умрял!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Умрял е, щом ти казвам!
Къде ще си намериш друг баща?

СИНЪТ

А ти друг мъж къде ще си намериш?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Аз мога да си купя двайсетина
на който щеш пазар.

СИНЪТ

Тогава значи
ще бъдат много евтини мъже!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Говориш глупости. И все пак умни
за възрастта ти.

СИНЪТ

Мамичко, кажи ми,
наистина ли татко е предател?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Наистина.

СИНЪТ

Какво е туй „предател“?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Предател е тоз, който се кълне
и после лъже.

СИНЪТ

Всички ли, които
тъй правят, са предатели?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Да, всички.
И затова ги бесят.

СИНЪТ

Всички значи,
които лъжат, после ги обесват?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Да, всички, пиленце.

СИНЪТ

А кой ги беси?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Ами че честните.

СИНЪТ

Тогава лъжците са ужасно глупави. Те са толкоз много, могат да
надвият честните и да ги избесят!

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Маймунчето ми, Господ да те пази!
Кажи де, как ще си намериш татко?

СИНЪТ

Ами! Ако той беше умрял, ти щеше да плачеш. Щом не плачеш, значи или не е умрял, или вече си ми намерила нов.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Какви ги дрънкаш, кречеталце мое!

Влиза Вестител.

ВЕСТИТЕЛ

Да ви закриля Бог, мадам! За вас
незнаен съм, но знам коя сте вие!
Опасност ви заплашва, и то близка!
Послушайте съвета на един
обикновен човек: не стойте тук!
Децата грабвайте и да ви няма!
Жесток съм, зная, да ви плаша тъй,
но по-жесток ще съм, ако мълча!
Не смея повече да се забавя!
Небето да ви пази!

Излиза.

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Где да бягам?

Каква злина съм сторила? О, Боже,
забравям, че живея на земята,
където за безумие се смята
добро да вършиш, а да вършиш зло
похвално толкоз често е било!
Глупачка аз, да се теша по женски
с това, че никому не съм вредила!...
Какви са тез лица?

Влизат Убийци.

УБИЕЦ

Мъжът ти где е?

ЛЕЙДИ МАКДЪФ

Надявам се, не в толкоз должно място,
че хора като тебе да го срещнат!

УБИЕЦ

Той е изменник!

СИНЬТ

Лъжеш, грозен рошльо!

УБИЕЦ

Я, запъртък! Предателски хайвер!

Пробожда го.

СИНЬТ

Убиха ме! По-бързо, мамо, бягай!

Умира.

Лейди Макдъф излиза, викайки: „Убийство!“, следвана от Убийците.

ТРЕТА СЦЕНА

Англия. Пред кралския дворец.

Влизат Малком и Макдъф.

МАЛКОМ

Самотна сянка нека да подирим
и там до сетна капка да изплачем
сърцата си!

МАКДЪФ

Не, по-добре да грабнем
сразяващ меч и защитим по мъжки
родината си! Всяка нова сутрин
вдовици нови късат дрехи, нови
сираци вият, нови черни жалби
се бълскат о небето и го карат
да им отеква, сякаш чувства болка
и то като Шотландия и стene
на нейния език!

МАЛКОМ

Ще я оплача,
когато го повярвам; но аз вярвам,
когато знам. Узная ли, ще гледам
да го поправя. Всичко туй, което
ми казвате, е може би така,
но узурпаторът, чието име
само изприщва нашите езици,
навремето минаваше за честен
и вие го обичахте. Той още
не ви е сторил нищо. Аз съм млад,
но бихте вий могъл за моя сметка
да се поставите добре пред него.

Естествено е да заколим агне,
за да смирим свирепия си бог.

МАКДЪФ
Не съм злодей!

МАЛКОМ

Макбет обаче е!

А пък и честният превива воля
пред кралска заповед... Но извинете,
каквото и да мисля аз, вий пак
ще си останете какъвто сте.
И днес са светли ангелите Божи,
макар най-светлият да е сгрешил^[27].
При все че злите винаги си слагат
добри лица, добрите също трябва
да имат облик на каквито са.

МАКДЪФ
Загубих вярата си!

МАЛКОМ

Тя навярно
е точно там, където аз намерих
съмнението си. Как тъй, кажете,
на произвол оставил сте жена си,
децата си, най-ценното в света,
дори без сбогом?... Вярвайте все пак,
че недоверието ми преследва
не вашта чест, а моята безопасност.
Вий може да сте чист, каквото аз
и да си мисля.

МАКДЪФ
О, кърви, кърви,
злочеста моя родино! Тиранство,
пусли във нея корени! Доброто —

не се страхувай — няма да те спре!
Гордей се с кривдата си — твойте титли
са утвърдени!... Сбогом, млади момко!
Не бих извършил подлостта, която
приписваш ми, за всичките земи,
владени от насилиника, със всички
съкровища на Изтока в прибавка!

МАЛКОМ

Недейте се обижда — тъй говоря
не само от неверие към вас.
Знам, нашата страна е под хомот,
кърви и плаче тя и всеки ден
й носи нова рана; и аз вярвам,
че тя ще вдигне не една десница
в защита на правата ми. А тука
английският владетел ми предлага
със хиляди бойци. Ала когато
аз стъпя на главата на тирана
или издигна я на своя меч,
приемникът му, знам, ще донесе
на нашата страна по много мъки
и бедствия от тез, които тя
изпитва днес!

МАКДЪФ

Че кой е тоз приемник?

МАЛКОМ

Говоря ви за себе си: у мене —
добре се знам — порокът присаден е
в тъй много разновидности, че щом
разтвори цвят над бедната страна,
то черният Макбет ще й се стори
по-бял от сняг, по-мил от кротко агне
пред мойте зверства!

МАКДЪФ

Адските пълчища
не могат да изльчат дявол, който
по злоба да се мери със Макбет!

МАЛКОМ

Признавам, че е зъл и кръвожаден,
коварен, алчен, стръвен, сладострастен,
че де що има грях, и той го има,
но моята похотливост е бездънна —
жените ви, сестрите, дъщерите,
бавачките, слугините в дома ви
не ще запълнят лакомото гърло
на моята сласт; развратният ми дух
не ще се спре пред нищо, щом поиска
засищане! Не, по-добре Макбет,
отколкото един такъв на трона!

МАКДЪФ

Сластта необуздана е тиран
на нашата природа и била е
причина за провала на мнозина
добри крале. Но вий не се плашете
да вземете, което си е ваше.
Ще имате в обилие наслади,
запазвайки си име на въздържан,
ако затваряте добре очите
на хората. Жени у нас не липсват.
Не е възможно ястrebът във вас
тъй лаком да е, та да смели всички,
които с радост биха се принесли
във жертва на величеството, щом
снизходи то към тях.

МАЛКОМ

Освен това
във мен бушува тъй ужасна алчност,

че, станал крал, от жажда за земи
аз ще изтребя своите велможи,
ще пожелая златото на тоз,
дома на друг и всяка нова хапка
като подправка люто ще ме кара
да диря поводи, за да избивам
най-честните си поданици само
зарад имота им!

МАКДЪФ

Таз алчна корист
е с корен по-дълбок и по е вредна
от похотта, нетрайна като лято,
и тя е мечът, който е погубвал
краката ни. Но вие не се бойте —
Шотландия богатства ще намери,
за да насити жаждата ви с туй,
което ще е ваше. Тези страсти
все пак търпят се, уравновесени
със други качества.

МАЛКОМ

Но аз ги нямам!
Добрият крал е справедлив, умерен,
любезен, честен, мъдър, милосърден,
усърден, мил, добър, набожен, храбър
а где са тези качества у мен?
От тях ни помен! А пороци имам
от всичките им видове и багри
в огромен избор! Ако пипна власт,
аз млякото на сговора ще плисна
във гърлото на ада, ще смутя
всемирния покой и ще разбъркам
единството по цялата земя!

МАКДЪФ

Горко ѝ на Шотландия!

МАЛКОМ

Такъв съм!
Е, бива ли такъв да бъде крал?

МАКДЪФ

Да бъде крал? Да бъде жив не бива!...
Народе мой злочести, жално стенещ
под кървавия скръстър на тирана,
кога ще видиш ведро утро, щом
законният наследник се отказва
от трона си и хули своя род!...
Баща ти, кралят, беше крал-светец;
кралицата, която те роди,
стоеше коленичила по-често,
отколкото на крак... Прощавай, младо!
Шотландия напуснах аз, прогонен
от същите пороци, във които
и ти се обвиняваш. О, сърце,
надеждата ти свършва тук!

МАЛКОМ

Макдъф,
тоз изблик твой на благороден гняв,
дете на честността, изтри във мене
съмненията и сдобри ума ми
със твойта вярност. Дяволът Макбет
опита толкоз пъти да ме в примчи
с подобни хитри планове, че вече
благоразумието ме предвардва
от сляпо вярване. Но Бог, там горе,
да ни посредничи! Защото аз
от днес приемам те за свой наставник
и сам отричам се, като от нещо
на мен дълбоко чуждо, от петната,
с които току-що пред теб се черних.
Макдъф, повярвай ми: до днеска аз

жена не знам, не съм се клел лъжливо,
дори за свой имот не съм ламтял,
обет не съм потъпвал ни веднъж
и радвам се на истината, както
на туй, че дишам! Първата лъжа,
която съм изрекъл, беше тази
срещу самия мен. Какъвто съм,
принадлежа на тебе и на моя
нешастен край, към който, преди още
ти тук да дойдеш, доблестният Сиуард
със десет хиляди отбрани войни
се готвеше за поход. Пий сега
ще тръгнем едновременно със него.
Дано сполуката ни бъде равна
на правотата ни!... Защо мълчиш?

МАКДЪФ

Не е тъй лесно от скръбта да минеш
към хлуйналата радост!

Влиза Лекар.

МАЛКОМ

Ще говорим
за туй по-късно... Докторе, кажете
дали таз сутрин кралят ще излезе?

ЛЕКАРЯТ

О, да, милорд! Тълпа нещастни болни
очаква изцеление от него.
Пред болестта им нашата наука
оказа се безсилна, но небето
е надарило кралския му допир
с такава святост, че когато той
докосне ги, те мигом оздравяват!

МАЛКОМ

Благодаря ви, докторе.

Лекарят излиза.

МАКДЪФ

Каква е
таз тяхна болест?

МАЛКОМ

Тук ѝ назват „морът“. Над нея кралят прави чудеса, които аз съм виждал неведнъж, откак съм в Англия. Той само знае с какво изпросва Божията помощ, но истина е туй, че изцерява безбройни болни, с буци и със язви, извикващи отврата — безнадеждни за медицината! — като окачва на шията им златен медальон, съпътстван от молитва. И говорят, че щял да предаде таз своя дарба и на потомците си. При това крал Едуард се слави с ясновидство и благодати с хиляди витаят над трона му, доказващи, че той е във милостта Господня...

МАКДЪФ

Някой иде!

Влиза Рос.

МАЛКОМ

Шотландец е, но аз не го познавам.

МАКДЪФ

Добре пристигнал, драги братовчеде!

МАЛКОМ

Познах го! РОС! О, Боже, премахни
по-бързо туй, направило от нас
изгнаници!

РОС

Дочул ви Господ, сър!

МАКДЪФ

Все тъй ли е Шотландия?

РОС

Уви,
все тъй, горката! Тя сама не смее
да се познае! Гробница е тя
за своите чеда, в която можеш
да зърнеш тук-таме усмивка само
по устните на лудите! Над нея
стон, жалби, писък въздуха дерат
и всеки вика и не чува никой
и ужасът е всекидневно чувство!
Там рядко някой пита за кого
звъни клисарят. Доблестните хора
са по-нетрайни даже от цветята,
красящи шапките им, и измирят,
преди да заболеят!

МАКДЪФ

Боже мой,
каква ужасна, но правдива повест!

МАЛКОМ

Коя е най-последната беда?

РОС

Бедата там, щом мине час, освирква
тоз, който я разказва. Всеки миг
там ражда прясна скръб!

МАКДЪФ

Жена ми как е?

РОС

Добре.

МАКДЪФ

Децата ми?

РОС

И те — добре.

МАКДЪФ

Тиранинът не е ли нарушил
спокойствието им?

РОС

Не е, Макдъф.
Съвсем спокойни бяха, като тръгвах.

МАКДЪФ

Недей скъпи слова! Кажи по-точно!

РОС

Пътувайки насам, да съобщя
вестта, която носех тук със мъка,
слух тръгна, че мнозина храбреци
са хванали гората, и аз сам,
във потвърждение на таз мълва,
видях на крак войската на тирана.
Сега е време да им се помогне!
Един ваш поглед само ще роди

в Шотландия бойци и ще накара
жените да се бият, за да смъкнат
от себе си скръбта!

МАЛКОМ

Вестта, че идем,
за тях да е утеха! Добрината
на Англия ни даде в заем Сиуард
със десетте му хиляди бойци.
По-опитен и смел войник от него
не знае християнството!

РОС

Да можех
с тъй ведра вест и аз да ви зарадвам!
Но мояте думи са от тез, които
би трябало да се крещят в пустиня,
за да не стигнат до човешки слух!

МАКДЪФ

Кого засягат? Общото ни дело
или са горест за отделна гръд?

РОС

В тях всеки честен има част от мъка,
но главният ѝ дял е лично твой.

МАКДЪФ

Тогава дай ми го! Какво се бавиш?

РОС

Дано слухът ти не възненавиди
езика ми, задето го е смазал
с най-злия звук, дочут, откак се помниш!

МАКДЪФ

Предчувствам!...

РОС

Твоят замък бе нападнат,
жена ти и децата ти — изклани!
Да ти опиша точно как ще значи
да хвърля върху купчината мъртви
и теб, Макдъф!

МАЛКОМ

Небе! Човече, дръж се!
Не, шапка не нахлупвай над очи!
И не мълчи! Нещастие, което
без излаз е, разкъсва ни сърцето!

МАКДЪФ

Децата ми, и те ли?

РОС

Всичко живо
във замъка — жена, деца, присуга.

МАКДЪФ

А аз далеч от тях! Жена ми също?

РОС

Да, казах ти го.

МАЛКОМ

Не, не падай духом!
От страшната разплата ще направим
лекарство за ужасната ти скръб!

МАКДЪФ

Той няма рожби!... Сладките ми! Всички?
Как каза? Пъклен ястреб! Всички мои?
И пиленца, и квачка — изведнъж,
с едно връхлитане от небесата?

О, кървав клюн!

МАЛКОМ

Срећни го като мъж!

МАКДЪФ

Ще го направя! Но нима мъжете
без чувства са? Как мога да забравя,
че са живели същества, които
за мен били са всичко? Всичко, всичко!
И Бог е гледал, без да се намеси?
О, грешнико Макдъф, заради теб
загинали са, бедните! Нещастник!
За твои грехове, а не за техни,
небето е изпратило към тях
тоз кървав свършек! Бог да ги прости!

МАЛКОМ

От тази болка направи точило
за своя меч! Скръбта си превърни
в убийствен гняв! Недей да притъпяваш
сърцето си, а с ярост го надъхай!

МАКДЪФ

Могъл бих да играя двойна роля:
жена с очите и херой с езика,
но, о, добро небе, по-бързо свършвай
с това протакане! Докарай този
зъл демон на Шотландия в обсега
на моя меч и ако се измъкне,
да му прости и Бог!

МАЛКОМ

Сега си мъж!
Така те искам! Да вървим при краля!
Войската е на крак и чака само
да се сбогуваме. Макбет е вече

узрял за друсане и ний сме точно
върлините на волята небесна.
Вдигни глава, Маќдъф, и тръгвай с мен
не зная нощ, да не завършва с ден!

Илизат.

---

[27] „... макар най-светлият да е сгрешил“ — става дума за падналия ангел Луцифер. ↑

ПЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Стая в замъка Дънсинейн.

Влизат Лекар и Придворна дама.

ЛЕКАРЯТ

Две нощи вече будувам с вас, а още не виждам потвърждение на думите ви. Кога за последен път се е разхождала?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

След като Негово величество замина на война. Видях я как стана от леглото, облече си домашната дреха, отлючи шкафчето си, извади оттам хартия, разгъна я, написа нещо на нея, прочете го, после го запечата и се върна пак в леглото си. Всичко това в дълбок сън.

ЛЕКАРЯТ

Голямо смущение на организма — да получава благото на съня и същевременно да действа, сякаш е будна. Освен дето броди и върши тези действия, чули ли сте я да казва нещо в сънната си възбуда?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Да, сър, но не мога да го повторя!

ЛЕКАРЯТ

Пред мен можете и дори сте длъжна да го сторите.

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Ни пред вас, ни пред когото и да било, докато нямам свидетел да потвърди, което казвам!

Влиза Лейди Макбет със свещ в ръка.

Ето я, иде! Също както друг път! И спи дълбоко, кълна се в живота си! Наблюдавайте я! Скрийте се тук!

ЛЕКАРЯТ

Отде е взела свещта?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Тя гори цяла нощ до леглото ѝ! Сама ни заповяда да я държим запалена.

ЛЕКАРЯТ

Очите ѝ са отворени, виждате ли?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Но зрението им е затворено!

ЛЕКАРЯТ

Какво прави? Гледайте, търка си ръцете!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Това ѝ е отдавна навик. Сякаш ги мие. Виждала съм я да ги търка четвърт час, без да спира.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

И тук има петно!

ЛЕКАРЯТ

Тихо! Говори! Ще си запиша какво казва, за да подкрепя паметта си.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Излизай, проклето петно! Измивай се, казвам ти!... Веднъж... Два пъти... Хайде, време е да го направим!... Адът е мрачен!... Как не те е срам, съпруже! Войник, а се плаши! Какво, че щели да узнаят, като никой не смее да подири сметка от нашата власт!... Но кой да помисли, че старицът имал в себе си толкоз кръв!

ЛЕКАРЯТ

Чухте ли?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Къде си, Мақдъф? Жена ти е в кръв!... Тези ръце няма ли да се измият никога?... Престани с тези глупости! И стига си се стряскал — ще ни издадеш!

ЛЕКАРЯТ

Хайде, хайде! Узнали сте неща, които не трябваше да знаете!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Тя казва неща, които не трябваше да казва! Един Господ знае какво ѝ е известно!

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Още мирише на кръв! Всички благовония на Арабия не могат да убият дъха на тази малка ръчица! О! О! О!

ЛЕКАРЯТ

Каква въздишка! Сърцето ѝ едва понася товара си!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Не бих искала да имам това, което я мъчи отвътре, срещу всичко, което я радва отвън!

ЛЕКАРЯТ

Добре, добре!...

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Дай Боже да свърши добре, сър!

ЛЕКАРЯТ

Тази болест надхвърля границите на моя опит. Но виждал съм някои, които са бродили на сън, да умират все пак благочестиво в леглата си.

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Измий си ръцете! Облечи си халата! И стига си бледнял! Колко пъти ще ти казвам: Банко е в гроба и не може да излезе от него!

ЛЕКАРЯТ

А, и това ли?

ЛЕЙДИ МАКБЕТ

Бързо в леглото! Хлопат на вратата! Хайде, хайде, дай ръка!
Стореното — сторено! Не можем го върна. В леглото, в леглото!

Излиза.

ЛЕКАРЯТ

Ще си легне ли?

ПРИДВОРНАТА ДАМА

Веднага.

ЛЕКАРЯТ

Наоколо се носят зли мълви.
Такива неестествени разстройства
са плод на неестествени дела —
измъчваните умове разкриват
на глухите възглавки своите тайни.
Тук нужен е не лекар, а духовник.
Прости ни, Боже! Бдете върху нея!
И дръжте я далеч от всяко нещо,
с което може да си навреди!
Умът ми в страх е, взорът ми смутен е,
ала каква догадка никне в мене,
не смея да изкажа. Лека нощ!

ПРИДВОРНАТА ДАМА

До утре, докторе!

Излизат.

ВТОРА СЦЕНА

В полето край замъка Дънсинейн.

Влизат, с барабани и знамена, Ментит, Кейтнес, Ангъс, Ленокс и Войници.

МЕНТИТ

Не е далеч английската войска
начело с Малком, неговия чичо —
нетрепващия Сиуард, и Мақдъф.
Мъстта гори във тях, защото имат
причини лични, чийто огнен зов
и мъртвите би вдигнал за разплата!

АНГЪС

По всяка вероятност ще ги срещнем
край Бърнамския лес. Натам отиват.

КЕЙТНЕС

А Доналбейн, дали и той е с брат си?

ЛЕНОКС

Не е със него. Имам точен списък
на всички благородници. Сред тях са
синът на Сиуард и мнозина млади,
дошли, за да докажат в бой с врага,
че са мъже.

МЕНТИТ

Тиранът какво прави?

КЕЙТНЕС

Усилено подготвя за обсада
могъщия си Дънсинейн. Мълви се,
че бил обезумял, а според други —

по-малко мразещи го, — че горял
от бясна храброст. Но едно се знае:
че трудно своето разплуто дело
ще стегне със колана на властта.

АНГЪС

Сега той чувства скритите убийства
да лепнат по ръцете му! Сега
въстания ту тук — ту там му спомнят
прегазената клетва; и които
все още слушат го, го слушат само
от страх, а не от обич! Сега той
препъва се в широката си титла
като джудже, откраднало халата
на великан!

МЕНТИТ

И кой ще го упрекне,
че стряскал се, когато всичко в него
въстава срещу себе си!

КЕЙТНЕС

Така е,
но да вървим, за да предложим вярност,
комуто тя полага се. Да срещнем
лекарството за болния ни край
и до последна капка да се влеем
във неговата сила!

ЛЕНОКС

И кръвта ни
добрая кралски цвят да съживи
и да удави вредните треви!
Напред към Бърнам!

Изличат.

ТРЕТА СЦЕНА

Зала в замъка Дънсинейн.

Влизат Макбет, Лекарят и Свита.

МАКБЕТ

Не искам други вести! Нека бягат!
Додето Бърнамският лес не тръгне
към Дънсинейн, не ме е страх от нищо!
Какво е толкоз този мухльо Малком?
Или не го е майка му родила?
На мене духове, които знаят
човешките съдби, ми предвещаха:
„Не може никой, от жена роден,
да ти направи зло. Не се страхувай!“
Велможи подли, бягайте, дружете
със своите изнежени британци!
Не ще усетя никога пред тях
в ума съмнение, в сърцето страх!...

Влиза Слуга.

Да те направи дяволът на въглен,
страхливецо белосан! Откъде
взе този цвят на гъска?

СЛУГАТА

Господарю...
там има... десет хиляди...

МАКБЕТ

Гъсоци?

СЛУГАТА

Войници, сър!

МАКБЕТ

Набоцкай си страните,
да зачервиш уплахата си, пъзльо!
Какви войници, а, брашнен палячо?
На мен ли страх ще вдъхваш с туй лице
от ленено платно? Какви войници,
а, мутро с цвят на цвик?

СЛУГАТА

Английски, сър!

МАКБЕТ

Изчезвай!

Слугата излиза.

Ситон!... Нещо тук ме стяга,
когато гледам... Ситон!... Тази битка
ще ме издигне или ще ме свърши!
Живях достатъчно и моят друм
navлиза в сухата и жълта шума,
а всичко туй, което облекчава
нерадостната старост — обич, почит,
признателност, другарски кръг — туй всичко
ми е отказано. Наместо него
аз чувам клетви, тихи, но дълбоки,
и хладно работепно шумолене
на устните, нетоплещо за мене,
което плахото сърце със радост
ми би отказалось, но се бои...
Хей, Ситон!

Влиза Ситон.

СИТОН

Господарю?

МАКБЕТ

Нешо ново?

СИТОН

Известията са напълно верни.

МАКБЕТ

Ще водя бой, дордето ми накълцат
последните меса по тези кости!

Дай бронята ми!

СИТОН

Има време, сър.

МАКБЕТ

Ще я надяна още отсега.
Кажи да пратят конници навън,
страната да кръстосват и да бесят,
когото заловят, че се с страх!
Дай бронята!... А твойта болна как е,
а, докторе?

ЛЕКАРЯТ

По-малко болна, сър,
отколкото преследвана безспирно
от зли кошмари, пъдещи съня ѝ.

МАКБЕТ

Лекувай я от тях! Навярно знаеш
на болен разум да предписваш цар,
от памет лоши мисли да изскубваш
и със целебна противоотрова
гръдта да облекчаваш от онуй,
което стяга я.

ЛЕКАРЯТ

При тез недъзи

болникът трябва сам да си е лекар!

МАКБЕТ

Тогава кучета да ти ядат
аптеката! Не искам цяр от теб!...
Я помогни ми да си я нахлузя!
Подайте жезъла ми!... Ситон, казах —
прати разезди!... Моите велможи
разбягаха се, докторе... По-бързо!...
Да можеш да изследваш пикочта
на таз страна и да й върнеш някак
загубеното здраве, аз на тебе
бих ръкопляскал тъй, че ековете
да се откликнат с плясък!... Не, махни я!...
Какъв рицин, какъв разслабващ ревен
ще облекчи страната ми от тези
английски гости? Чул ли си за тях?

ЛЕКАРЯТ

Да, господарю. Чувствам близостта им
във вашата военна подготовка.

МАКБЕТ

Махни я! Аз от смърт съм защитен!
Напълно безразлично е за мен
дали ще тръгна с броня, или без,
дорде не тръгне Бърнамският лес
към Дънсинейн!

ЛЕКАРЯТ (настани)

От Дънсинейн пък аз,
да бих могъл, побягнал бих завчас!

Илизат.

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

На полето близо до Бърнамския лес.

*Влизат, с барабани и знамена, Малком, Сиуард, Макдъф, Младият Сиуард, Ментит,
Кейтнес, Ангъс, Ленокс, Рос и Войници.*

МАЛКОМ

Приятели, не е далеч денят,
когато стаите, в които спим,
не ще таят опасност!

МЕНТИТ

Той настава!

СИУАРД

Кой лес е този?

МЕНТИТ

Бърнамският, сър.

МАЛКОМ

Войници, всеки да отреже клон
и тръгне, скрит зад неговата шума!
Така врагът по-трудно ще узнае
кои и колко сме.

ВОЙНИЦИ

Разбрано, сър.

СИУАРД

Тиранинът е тъй самонадеян,
че, както съгледвачите ни казват,
спокойно чакал да го обсадим
във Дънсинейн.

МАЛКОМ

Понеже няма избор.

При първа сгода малки и големи
го изоставят. Само по принуда
му служат някои, но и при тях
сърцата пък отсъстват.

МАКДЪФ

Да оставим
успеха да реши дали е тъй,
а ний да вложим ревност и изкуство
във битката!

СИУАРД

Да, близък е частът,
когато сигурно ще се узнае
кое в ръка е и кое мечта е.
Догадките са израз на надежда,
а с бъдещето боят разпорежда.
Към него да вървим!

Излизат с походен марш.

ПЕТА СЦЕНА

Зала в Замъка Дънсинейн.

Влизат, с барабани и знамена, Макбет, Ситон и Войници.

МАКБЕТ

Развейте знамената по стените!
И нека викат: „Идат!“ Дънсинейн
не се бои от ничия обсада!
Ще киснат вън, дорде изпукат всички
от глад и треска! Ако с тях не бяха
тез, дето трябваше да бъдат с мен,
ний щяхме да ги срещнем в дързък излаз,
брата срещу брада, и да ги върнем,
отдето са дошли!

Женски писък зад сцената.

Кой вика там?

СИТОН

Изглежда женски писък, господарю.

Излиза.

МАКБЕТ

Забравил съм какво е страх. Не помня
дори вкуса му. А пък беше време,
когато крясъкът на нощна птица
ми сръзваше кръвта и като жива
косата ми настръхваше при всеки
по-страшен разказ. Вече съм преял
от страхотии. Ужасът — придружник
на всички мои кръвожадни мисли —
не ми въздейства вече.

Влиза отново Ситон.

Говори!
Какъв бе този писък?

СИТОН

Господарю,
кралицата е мъртва!

МАКБЕТ

Могла би да умре и по-нататък;
бих имал време за такава вест...
Туй нашеечно „утре“, „утре“, „утре“
пълзи от ден на ден с крачета ситни,
дорде изгризе сетната частица
на срока ни. А всички наши „вчера“
са светели по пътя на глупци
към мухъла на гроба. Фу, угасвай,
свещище кратка! Тоз живот е само
една нещастна движеща се сянка,
актьор бездарен, който се явява,
измъчва и изпъчва своя час
на сцената и след това изчезва.
История, разказана от луд,
със много шум и бяс, в която няма
ни капка смисъл...

Влиза Вестител.

Е? Дошъл си тук
да упражниш езика си. Започвай!

ВЕСТИТЕЛЯТ

Мой дълг е, господарю, да го кажа,
зашпото го видях, но как да почна,
като не знам...

МАКБЕТ

Ще кажеш ли най-сетне?

ВЕСТИТЕЛЯТ

Като стоях на пост, погледнах, сър,
към Бърнамския лес и изведенъж
той сякаш тръгна!

МАКБЕТ

Лъжеш, долен раб!

ВЕСТИТЕЛЯТ

Да ме срази гневът ви, ако лъжа!
Най-много на три мили!... Вие сам
ще видите как иде той насам!
Гора, а пък върви!

МАКБЕТ

Ако ме мамиш,
на първия й клон ще виснеш жив,
дорде от глад изсъхнеш; ако не,
не ме е грижа няма ли ти с мене
да сториш същото! Ах, губя твърдост!
Съмнявам се във Сатаната, който
с двусмислици ни лъже, като казва
уж истини: „Макбет, не се страхувай,
додето Бърнамският лес не тръгне
към Дънсинейн!“ И ето че е тръгнал
към Дънсинейн! Звънете за тревога!
На крак! На излаз! Ако този тук
не лъже със известието свое,
да бягам или чакам все едно е!
Започна слънцето да ми дотяга
и ако би могла, сега, веднага,
да рухне сградата на този свят,
аз бих се радвал!... Удряйте в набат!
Вий, ветре! Смей се, гибел! Идвай, смърт!
Макбет, във броня, ще те срещне твърд!

Иэлизам.

ШЕСТА СЦЕНА

В полето пред замъка Дънсинейн.

С барабани и знамена влизат Малком, Сиуард, Макдъф и Войници.

МАЛКОМ

Наблизо сме. Хвърлете на земята
закритията си от свежа шума
и покажете се каквito сте!
Достойни чичо, вий и братовчед ни,
високоблагородният ви син,
ще поведете първата редица,
а пък Мақдъф и ний ще се нагърбим
с останалото според плана.

СИУАРД

Сбогом!
Врага ще срещнем, пък да ни разбие,
ако не знаем да го смажем ние!

МАКДЪФ

Тръбачи, с пълен дъх надуйте първи
тръби — вестителки на смърт и кърви!

Излизат. Шум на битка.

СЕДМА СЦЕНА

Другаде в полето.

Влиза Макбет.

МАКБЕТ

За кол съм вързан. Няма де да бягам
и трябва като мечка да се браня
от тази песя глутница^[28]! Кой тук е
нераждан от жена? Единствен той
опасен е за мене!

Влиза Младият Сиуард.

МЛАДИЯТ СИУАРД

Кой си ти?

МАКБЕТ

Ще побледнееш, щом го чуеш!

МЛАДИЯТ СИУАРД

Няма,
дори да имаш име по-страхотно
от Велзевула!

МАКБЕТ

Казвам се Макбет!

МЛАДИЯТ СИУАРД

Да, адът няма титла по-омразна
за моя слух!

МАКБЕТ

И по-ужасна също!

МЛАДИЯТ СИУАРД

Тук лъжеш, отвратителен тиранин!
И моят меч сега ще ти докаже,
че си лъжец!

Бият се. Младият Сиуард пада.

МАКБЕТ

Жена те е родила!
Разсмива ме с безсилната си злоба
роденият от майчина утроба!

Излиза.

Шум на битка. Влиза Макдъф.

МАКДЪФ

Натам ще е! Тиранино, яви се,
защото, ако друг те прати в ада,
жената и децата ми ще викат:
„Неотмъстени сме!“ Далеч от мен
тез келти, заплатени да се бият!
Със тебе само, изверго Макбет,
или ще върна ненащърен този
свой меч във ножницата!... Там ще бъде!
Голямото звънене ми подсказва,
че който там се бие, е голям!
Фортуно, само дай ми го насам
и друго не ти искам!

Излиза. Шум на битка.

Влизат Малком и Сиуард.

СИУАРД

Милорд, елате! Крепостта отвори
без бой врати, а вражите войници
са във разгром. Шотландските велможи
се биха доблестно. След малко боят
ще бъде окончателно спечелен.

МАЛКОМ

Да, повечето негови бойци
замахваха, за да не ни ударят.

СИУАРД

Тъй беше. Но да влезем в крепостта!

Излизат. Шум на битка.

---

[28] „...за кол съм вързан... от тази песя глутница!“ — образ,
чест у Шекспир, основан върху борбата на мечки и кучета — грубо
народно забавление, много популярно в Англия през XVI век. ↑

ОСМА СЦЕНА

Другаде в полето.

Влиза Макбет.

МАКБЕТ

Не ми допада ролята на тези
глупаци римски, дето се нанизват
на мечовете си^[29]. Дордето имам
насреща живи, раните по тях
ми по харесват!

Влиза Макдъф.

МАКДЪФ

Спри се, адско куче!

МАКБЕТ

От всички тук единствен теб избягвах!
Махни се! На душата ми тежи
премного твоя кръв!

МАКДЪФ

Аз нямам реч!
Мой глас е този меч, о, пес по-кървав,
отколкото със думи се изказва!

Сражават се. Шум на битка.

МАКБЕТ

Хабиш напразно труд! Еднакво лесно
е да раниш невидимия въздух
и да накараш мен да лея кръв!

Размахвай меч над уязвими брони —
животът ми е пазен от вълшебство,
което никой, раждан от жена,
не може да надвие!

МАКДЪФ

Щом е тъй,
на своето вълшебство не разчитай!
Тоз демон, на когото служиш, питай
да ти разкаже, че Макдъф е бил
не раждан, а от майчина утроба
изрязан преждевременно!

МАКБЕТ

Проклет да е езикът ти, изрекъл
тез черни думи, от които в миг
омекна цялото ми мъжество!
И никой да не вярва на тез адски
словоиграчи, дето ни подмятат
двусмислици, така че хем не лъжат,
хем лъжат ни! Не влизам в бой със теб!

МАКДЪФ

Предавай се тогава, страхопъзъло,
и остани за чудо на века!
Ще те затворим в клетка под върлина
с портрета ти и панаирски надпис:
„Тук може да се види жив тиран!“

МАКБЕТ

Кой? Аз да се предам? Праха да ближа
под шпорите на Малком? Да търпя
тълпата да се гаври с мене? Не!
Макар и Бърнамският лес да тръгна
към Дънсинейн и да стоиш пред мен
ти, който от жена не си роден,
ела насам, Макдъф, на смъртен бой!

И срам, за който пръв извика: „Стой!“

Излизат, сразжавайки се. Шум на битка. Отбой.

Тръбен звук. Влизат, с барабани и знамена, Малком, Сиуард, РОС, Благородници и Войници.

МАЛКОМ

Дано отсъстващите да са живи!

СИУАРД

Ще има и убити. Но по тези,
които виждам тута, аз бих казал,
че евтино сме купили успеха.

МАЛКОМ

Макдъф го няма. И сина ви също.

РОС

Синът ви, сър, плати дълга си боен.
Живял бе сякаш, за да стане мъж,
и щом, удържайки напора вражи,
доказа го, загина с мъжка смърт!

СИУАРД

Убит синът ми?

РОС

Тялото му беше
изнесено от бойното поле.
Не бива да скърбите съразмерно
на храбростта му, иначе скръбта ви
ще е без край!

СИУАРД

Отпред ли е ранен?

РОС

Да, в челото.

СИУАРД

Тогава нека бъде
Господен воин! Ако имах сто
такива синове, за ни един
не бих поискал друга смърт. Това е.
Бог дал — Бог взел!

МАЛКОМ

Синът ви заслужава
жалейка по-дълбока, бедни чичо,
и аз ще му я дам!

СИУАРД

Не, сър, не бива.
Умрял е храбро — туй е смърт щастлива.
Дано го Бог приеме на небето,
а моята утеша иде, ето!

Влиза Макдъф, носещ главата на Макбет.

МАКДЪФ

Привет, кралю! Защото вече крал си!
Погледай сам проклетата глава
на узурпатора! Светът въздъхва
със облекчение и аз те виждам
монарх-брилянт, когото обкръжава
най-ценното от нашата държава!
То вече те възславя в мисълта си,
а подир миг и с думи звънкогласи
ще те възслави тука и навред:
„Шотландски повелителю, привет!“

Тръбен звук.

МАЛКОМ

Ний няма да оставим дни да минат,
преди да наградим със кралска щедрост
проявите на преданост към нас.
Роднини, танове, от този ден
сте графове — сан, днес за пръв път даван
в Шотландия. Останалите мерки
във връзка със голямата промяна —
като възвръщането от чужбина
на нашите приятели, които
избягали са там, за да не паднат
в тиранските засади; а тъй също
и примерният съд над зверовете,
обслужвали убития касапин
и неговата дяволска кралица,
която, казват, си била отнела
сама живота пъклен — туй и всичко
останало, което надлежи
да се извърши, сторено ще бъде
от нас, когато, както и където
е редно и желано от небето.
Признателни към мало и голямо,
последно нещо искаме ви само:
да видим всички вас край своя трон,
когато бъдем увенчани в Скон!

Тръбен звук. Излизат.

---

[29] „... глупаци римски... на мечовете си“ — намек за Марк Брут (вж. „Юлий Цезар“) или Марк Антоний (вж. „Антоний и Клеопатра“) и изобщо за древните римляни, които предпочитали самоубийството пред падането в плен или смъртта в бой. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.